

C. VAN DER LEEST, BIJBEL, SEKSUALITEIT EN HUWELIJK

Geschreven in 1981-1982 voor de VWO.6-leerlingen van de Geref.Scholengemeenschap in Rotterdam, met enkele correcties/uitbreidingen uit later tijd, deels uit een artikel van CvdL in de ND-Variant van 28 -06-1986

Inhoud

CvdL, 2017: Opmerkingen vooraf

0 Inleiding: bezinning is nodig:

0.1 Om onze omgeving

0.2 Om onszelf

0.1-0.2 Luisteren is nodig

1 De manier waarop de Bijbel over seksualiteit spreekt

1.1 Heel open: niet stiekem - niet onbeschaamd

1.2 Heel positief: geen afwijzing - geen overschatting

A Normen voor seksueel contact

2 Seksueel contact hoort een zaak te zijn van man en vrouw

2.1 Een tegenwoordige benadering

2.2 De bijbelse benadering

2.3 Homofilie en homoseksualiteit

3 Geslachtsgemeenschap hoort in het huwelijk thuis

3.1 De bijbelse norm

a Genesis 2:24 / Matteüs 19:5

b Andere teksten

3.2 Conclusies voor de praktijk

a Geen seksloos huwelijk

b Geen ongetrouwd samenleven

c Geen onderlinge bevreemding

d Zelfbevrediging?

4 Het zien van elkaars naaktheid hoort in het huwelijk thuis

4.1 De bijbelse norm

4.2 Conclusies voor de praktijk

a Gen porno

b Geen naaktloperij

c Geen naaktvrijen vóór het huwelijk

5 Seksueel contact hoort uiting te zijn van een geestelijke verbondenheid

5.1 De bijbelse norm

5.2 Conclusies voor de praktijk

a Niet met willekeurige personen vrijen

b Discipline in het vrijen

c Geen nemen in het huwelijk

d Benauwende regels?

B Normen voor het huwelijk

6 De verhouding man-vrouw vergeleken met de verhouding God-kerk

7 Een huwelijk sluit intimiteiten met een derde uit

7.1 Een tegenwoordige benadering: jaloezie - veelwijverij

7.2 De bijbelse benadering

7.3 Conclusies voor de praktijk

7.4 Afspiegeling van Christus en zijn gemeente

8 Een huwelijk wordt voor de duur van het leven gesloten

8.1 Een tegenwoordige benadering

8.2 De bijbelse benadering

a Het eigen geluk voorop?

b Trouw

c Geen echtscheiding

d Haalbaar?

8.3 Conclusies voor de praktijk

8.4 Afspiegeling van Christus en zijn gemeente

8.5 Soms echtscheiding: overspel - ontwrichting - indamming

9 Een huwelijk moet een werkelijke gemeenschap vormen

9.1 Een tegenwoordige benadering

9.2 De bijbelse benadering

a Opdracht tot liefde

b Is liefde alleen een gevoel?

c Liefde is: elkaar van dienst zijn

9.3 Conclusies voor de praktijk

9.4 Afspiegeling van Christus en zijn gemeente:

10 Huwelijk en kinderen

10.1 De bijbelse kijk op het krijgen/hebben van kinderen

10.2 Onbijbelse argumenten tegen het krijgen van (meer) kinderen

a Van elkaar genieten

b Angst voor zelfbeperking

c Onvoldoende aandacht welvaart

d De toestand in de wereld

e Onzekerheid over de eigen verbintenis

10.3 Bijbelse argumenten tegen het krijgen van (meer) kinderen

a De situatie van de vrouw of man

b Een gehandicapt kind

c Kans op gehandicapte kinderen

d Te beperkte materiële mogelijkheden

10.4 Middelen tegen het krijgen van (meer) kinderen

a De anticonceptiepil

b Periodieke onthouding

c Sterilisatie

11 Eenheid in het geloof

C De betrekkelijke waarde van seksualiteit en huwelijk

12 Seksualiteit omvat meer dan seksueel contact

13 Seksualiteit heeft een beperkte betekenis

13.1 Seksualiteit is ondergeschikt aan het religieuze

13.2 Het seksuele heeft een voorbijgaande functie

14 Op het ongetrouwd-zijn kan een loflied gezongen worden

15 Slot

CvdL, 2017: Opmerkingen vooraf

In dit document heb ik het herhaaldelijk over 'de bijbelse benadering'. Dat maakt alle discussie onmogelijk omdat die typering suggereert dat een andere benadering bijbels gezien geen recht heeft. Tegenwoordig zou ik daarom liever voorzichtiger formuleren, zodat duidelijk is dat in dit document slechts sprake is van mijn persoonlijke keuzes bij het bijbellezen.

Maar afgezien van de stellige toon kan ik me doorgaans nog altijd goed vinden in wat ik hierna naar voren breng. Kies ik tegenwoordig op een bepaald punt voor een andere benadering, dan geef ik dat expliciet aan.

Overigens ben ik in dit document uitgegaan van de NBG-vertaling uit 1951.

0 Inleiding: bezinning is nodig

[ND: Seksualiteit is een macht in het menselijk leven. Dat kun je in z'n algemeenheid wel zeggen. Om dat te bewijzen hoeven we alleen maar om ons heen te kijken. Maar ook als we in de geschiedenis terugkijken, moeten we constateren dat ontzaglijk veel om seksualiteit gedraaid heeft. Geen wonder dat God ons op vele bladzijden van de Bijbel aanwijzingen geeft hoe wij met die macht in ons leven hebben om te gaan. Met dat onderricht kunnen we blij zijn, want als Maker en Heer van het geschapene weet God wat heilzaam is voor de mens. Het is dan ook in ons eigen belang dat we gehoor geven aan de goddelijke boodschap inzake seksualiteit. We moeten het trouwens ook niet durven dat we ons afsluiten voor wat God ons te zeggen heeft. Daarmee benadelen we niet alleen onszelf, maar, wat uiteindelijk veel erger is, daarmee onthouden we God zijn eer.]

0.1 Om onze omgeving

Als iets onze westerse cultuur doortrekt, is het seks - zoals men het tegenwoordig noemt. Zo spelen de makers van reclame, boeken, tijdschriften en films herhaaldelijk in op de seksuele drang die met het geslachtelijk onderscheid gegeven is. Op deze manier probeert men zoveel mogelijk de aandacht te trekken en de verkoopcijfers op te voeren.

Bij deze sfeer hoort een heel eigen kijk op de seksualiteit. Tallozen achten het vanzelfsprekend, zo niet een recht, dat ze zich op dit gebied uitleven. Wie het daarmee oneens is en bij het uiten van z'n seksuele drang bepaalde normen in acht wil nemen, wordt vaak kleinerend benaderd en uitgemaakt voor preuts, bekrompen, scheefgegroeid.

Door dit alles word je van buitenaf a.h.w. gebombardeerd met prikkels en ideeën.

0.2 Om onszelf

Wat vanuit je omgeving aan seksuele prikkels en ideeën op je afkomt, zal je waarschijnlijk niet onberoerd laten. En waarom niet? Eenvoudig vanwege de seksuele drang die in je zit. Daardoor komen er als vanzelf seksuele gevoelens bij je op en houden je gedachten en fantasieën zich met seksuele zaken bezig. Onvermijdelijk kom je dan voor de vraag te staan: 'Is wat ik voel en wil goed of verkeerd?' Neem je vooral jezelf als maatstaf, dan kun je ertoe verleid worden, je apart-staan als christen op te geven en met de grote massa mee te gaan doen.

0.1-0.2 Luisteren is nodig

Het bovengenoemde onderstreept hoe nodig het is te luisteren naar wat God ons hier te zeggen heeft. Voor een christen kan niet bepalend zijn wat de omgeving vindt of wat hemzelf aanspreekt. De enige zinnige maatstaf zijn de bijbelse normen.

Overigens maakt dit nog eens extra het grote belang ervan duidelijk hoe je tegen de Bijbel aankijkt.

Stel, je beschouwt dit boek als een bundel ongelijksoortige geschriften waarin mensen hun ervaringen met en zienswijzen op God doorgeven. Dan sta je zomaar kritisch tegenover de voorschriften van de Bijbel. Je durft het aan oneens te zijn met wat bijvoorbeeld de schrijver van Genesis of de apostel Paulus over seksuele zaken schrijft.

Zie je de Bijbel als bekendmaking van God, dan aanvaard je ook de uitspraken over seksualiteit als gezaghebbend, hoe die ook op de mensen en op jezelf mogen overkomen.

In reactie hierop raak je misschien geïrriteerd: 'Altijd maar weer die bijbelse normen. En natuurlijk word je in je diepste verlangens gedwarsboomd. Want zo is het toch: wat jij fijn vindt, wordt jou verboden'.

Inderdaad is waar dat de bijbelse geboden ons vaak in het vlees snijden. Maar dat ligt niet aan die geboden. Als ze hinderlijk bij ons overkomen, ligt dat aan onszelf: wij zijn vaak vergaand vervreemd van die normen.

Nu zou je kunnen zeggen: dan moeten we die normen maar aanpassen, zodat we niet meer beperkt worden in onze seksuele mogelijkheden. Dat zou dwaas zijn, want van de bijbelse geboden geloven we dat alleen zij ons, tot ons recht laten komen - met hoeveel moeite dat soms ook voor ons gepaard mag gaan. Een voorbeeld: wie verslaafd is aan heroïne, zal het afschuwelijk vinden af te kicken; z.i. heeft hij dan geen leven meer. Inderdaad is afkicken iets ontzettends maar zonder dat ga je gegarandeerd dood. Daarentegen krijg je door een ontwenningsskuur weer levenskansen.

Zo ook hier. Al is het nog al eens moeilijk aan de bijbelse normen op seksueel gebied recht te doen, ondertussen betekenen ze het leven voor ons. Per slot van rekening zijn die normen afkomstig van Hem die de seksualiteit met het mens-zijn gegeven heeft. Dan weet bij uitstek Hij wat op seksueel gebied goed is voor de mens.

Daarom moeten we hier niet afgaan op wat wij of anderen fijn of ook smerig vinden. Want zulke subjectieve gevoelens kunnen onder allerlei invloeden veranderen. De enige vaste maatstaf hier is wat God ons via de Bijbel zegt.

1 De manier waarop de Bijbel over seksualiteit spreekt

[ND: In de loop van de geschiedenis zijn er tijden geweest dat men moeite had met seksualiteit en alles wat daarmee te maken heeft. Als gevolg daarvan had men ook moeite met talloze passages in de Bijbel. Men vond die daarom een boek dat je onbewerkt niet zomaar iedereen in handen kon geven, zeker jongeren niet. De lezer moest de confrontatie met bepaalde, als pijnlijk ervaren, passages bespaard worden. Daarom werden soms bijbeluitgaven op de markt gebracht waarin hoofdstukken verkort of zelfs weggelaten werden. Niemand onder ons zal nog voor dergelijke bijbeluitgaven willen pleiten. Toch denk ik dat het hoofdprobleem daarachter niet helemaal verdwenen is. Nog altijd wordt het door velen als onkies ervaren als bijvoorbeeld in een preek met naam en toenaam seksuele zaken aan de orde worden gesteld. In dat geval worden de éigen gevoelens over seksualiteit als maatgevend beschouwd. Maar willen we verantwoord bezig zijn, dan hoort de Bijbel de norm te zijn. De manier waarop God over het seksuele spreekt, geeft ons de ruimte, of beter gezegd: betekent voor ons een opdracht om er net zo over te spreken. Tweeërlei valt dan op:]

1.1 Heel open

Dat de Bijbel open over seksualiteit spreekt, blijkt uit:

- Bepaalde verhalen: Lot en z'n dochters (Gen.19:30-38), Juda en Tamar (Gen.38), de belevenis van een Leviet in Gibeon (Richt.19:22-30), David en Batseba (2 Sam.11:25), Amnon en Tamar (2 Sam.13:1-19). Al deze verhalen liegen er niet om.
  - Bepaalde wetten van Mozes. Daarin komen bijvoorbeeld de nachtelijke zaadlozing van de man en de menstruatie van de vrouw ter sprake (Lev.15; vanwege de wassingen die in dit verband verricht moesten worden, krijg je overigens de indruk dat deze seksuele gebeurtenissen aan het hele gezin bekend waren). Ook komen zaken aan de orde als de ontmaagding van het meisje (Deut.22:13-30) en het ontmand-zijn (Deut.23:1). En dan te bedenken dat dergelijke wetten om de zoveel tijd ten aanhoren van volwassenen en kinderen moesten worden voorgelezen (Deut.31:9-13; verg. Neh.8).
  - Hooglied. Dit boekje is natuurlijk het meest sprekende bewijs ervan dat de Bijbel het seksuele heel openhartig aan de orde stelt.
  - Bepaalde passages bij Ezechiël: in ruige taal hekelt hij Israëls geestelijke hoerij, waarbij hij de geslachtskenmerken en de geslachtsdaad onverhuld ter sprake brengt (zie Ezech.16:25-26; 23:20, maar dan in de Willibrord-vertaling, want de NBG-uitgave van 1951 heeft het onverhulde van deze passages wegvvertaald).
  - In de lijn hiervan doet ook het Nieuwe Testament niet stiekem over het seksuele. Onverbloemd wordt er gesproken over ontmaning (Mat.19:12), homoseksualiteit (Rom.1:26-27), geslachtsgemeenschap (1 Kor.7:3-5), om maar iets te noemen.
- Deze bijbelse openhartigheid betekent dat je niet stiekem over seksualiteit moet doen maar ook niet onbeschaamd.

a Niet stiekem

Er zijn tijden geweest dat men seksuele zaken heel geheimzinnig benaderde, alsof men hiermee op onfatsoenlijk gebied belandt. De desbetreffende bijbelgedeelten werden dan ook stelselmatig overgeslagen, zeker aan tafel. Het gevolg hiervan was dat een boek als Hooglied alleen maar blozend of ginnegappend gelezen kon worden. Maar waarom zouden we over deze zaken zwijgen of krampachtig doen als God zelf ze zo ronduit ter sprake brengt? Het beste is de Bijbel hierin na te volgen en dus te leren ontspannen over seksualiteit te spreken.

b Niet onbeschaamd

Tegenwoordig staan in talloze boeken gedetailleerde beschrijvingen van de lichamelijke kenmerken van één bepaalde man of vrouw. Ook wordt tot in onderdelen uitgeweid over de persoonlijke ervaringen bij de seksuele gemeenschap, vaak in platte taal. Zelfs is op het moment pornografie vrij te koop, boeken met verhalen over seks om de seks, dus met de bedoeling de lezer seksueel te prikkelen. [CvdL, 2017: En dan noem ik nog niet eens wat je thuis via de teevee en internet allemaal kunt zien]. Een dergelijke onbeschaamdheid komt in de Bijbel niet voor (verg. Ef.5:12). Hoe ver die ook gaat in z'n weergave, steeds wordt een zekere terughoudendheid in acht genomen. God weet maar al te goed dat uitputtende beschrijvingen ons tot onzedelijkheid kunnen verleiden; wij kunnen die dus niet aan. Maar voor de rest - dus als maar niet over pikante details wordt uitgeweid - geeft de Bijbel ons de ruimte openhartig over seksualiteit te spreken. (Daarom is het goed als bij het bijbellezen aan tafel de desbetreffende gedeelten niet worden overgeslagen).

1.2 Heel positief

Behalve dat de Bijbel in heel open bewoordingen het seksuele aan de orde stelt, wordt er ook positief over gesproken. Natuurlijk, zo gauw er op dit gebied grenzen overschreden worden die God de mens gewezen heeft, volgen er veroordelingen. Maar dat betekent beslist niet dat het seksuele als zodanig veroordelenswaard is. Integendeel:

- Dat we kunnen trouwen en seksueel actief kunnen zijn, is, net als kunnen eten en drinken, door God met ons mens-zijn gegeven en dus als zodanig goed (1 Tim.4:1-5). Niet voor niets wordt in Gen.2 verteld dat God Adam en Eva heeft gemaakt en dat Hij hen heeft samengebracht om een lichamenlijk-geestelijk eenheid te vormen.

- Uit het voorafgaande valt af te leiden: dat je oog hebt voor en je ook aangetrokken voelt door het lichamelijk anders-zijn van iemand van de andere sekse, is wettig en zelfs iets moois. In overeenstemming hiermee wordt in Hooglied door bruid en bruidegom de lof gezongen op de kenmerkende lichaamsdelen van elkaar (bijvoorbeeld de benen en tors van de man, 5:10-16, en de heupen en borsten van de vrouw, 7:1-5). Hierbij past het dat in de Bijbel van verschillende mannen en vrouwen vermeld wordt dat ze bijzonder aantrekkelijk waren (bijvoorbeeld Sara (Gen.12:11-15), Rachel (Gen.29:17), David (1 Sam. 16:12), Absalom (2 Sam.14:25)).

- Liefkozingen en geslachtsgemeenschap met de daarbij horende genietingen worden in de Bijbel bepaald niet als iets smerigs beschouwd maar als iets verrukkelijks gewaardeerd (Hoogl.7:6-8:3) en zo nodig zelfs aangeprezen (Spr.5:18-19; 1 Kor.7:3-5a).

Door deze benadering wordt het overigens meteen aangegeven dat de menselijke seksualiteit niet alleen functie heeft met het oog op de voortplanting. Terwijl dieren voornamelijk paringsdrang hebben in de vruchtbare periode van het vrouwtje, staat de menselijke bereidheid tot seksueel contact volledig los van het al of niet vruchtbaar zijn. God heeft kennelijk gewild dat de gemeenschap c.a. meer betekenis zou hebben dan alleen voor het kinderen-krijgen. Ze heeft een zelfstandige waarde in de omgang van man en vrouw.

Deze positieve benadering van de Bijbel betekent dat je niet afwijzend moet opstellen tegenover seksualiteit maar evengoed dat je die niet moet overschatten.

a Geen afwijzing

Van Augustinus af tot in deze eeuw toe zijn er christenen geweest die de seksuele begeerte als een van de gevolgen beschouwden van Adams overtreding. Geslachtsgemeenschap binnen het huwelijk en het daarbij horend genot moesten h.i. dan ook een kwaad genoemd worden, noodzakelijk vanwege de voortplanting en ter vermindering van hoererij. Zelfs Calvijn dacht in deze trant. Ik zeg 'zelfs', want op andere gebieden treffen we bij hem wél een uiterst ruimhartige, bijbelse benadering aan. Zo kwam hij op voor het genieten van eten en drinken, van de natuur en van de kunst. Maar van de geslachtsgemeenschap zegt hij dat die beschamend is en van het huwelijk dat die een dekmantel is om te heiligen wat van zichzelf vuil is.

Deze afwijzende benadering van seksualiteit was vóór Calvijn meestal het gevolg van de moeite die men had met de menselijke lichámelijkheid. Het kwaad zou bij uitstek daarin zetelen. En ga je nog een stap verder, dan kun je er zelfs van overtuigd raken: dat de mens lijfelijk bestaat, dàt is z'n grootste probleem (CvdL 2017: zo ver zijn theologen als Augustinus en Calvijn overigens niet gegaan]. Het lichaam is binnen deze zienswijze een beklemmende gevangenis, waarin de geest zit opgesloten en waardoor die geest tot allerlei slechts wordt verleid. Geen wonder dat men het hebben van lichamelijke verlangens minachtte of zelfs verafschuwde. Waar die verlangens ook naar uitgingen - naar eten, slapen of seksueel contact - eigenlijk moest je er zo weinig mogelijk aan toegeven.

Blijkens de Bijbel is het onjuist moeite te hebben met ons lijfelijk bestaan en de daardoor mogelijke genietingen. Het gemeenschap kunnen hebben, daar door je seksuele begeerte op uit zijn, hierbij in opwinding raken: dat alles was al aanwezig toen God het geschapene 'zeer goed' noemde. Intussen is waar dat we door de binnengedrongen macht van de zonde niet meer onbevangen tegenover seksuele genietingen kunnen staan. We moeten ons verweren tegen verleidingen van binnenuit en buitenaf, waarom er strijd nodig is en grenzen getrokken dienen te worden (zie verderop).

b Geen overschatting

Tegenwoordig redeneren velen dat seks moet en dan het liefst zo veel en zo gevarieerd mogelijk. Zonder dat zou je leven maar arm zijn en móet je wel gefrustreerd raken. Zelfs pornografie wordt goed gepraat, want wat is erop tegen je gevoelens en fantasieën te voeden met allerlei seksuele beelden.

De Bijbel zegt het anders. Al praat die positief over seksualiteit, tegelijk wordt de seksualiteit aan normen gebonden en wordt gewezen op het beperkte van haar waarde (zie verderop). M.a.w., al zingt de Bijbel over seksuele zaken het hoogste lied, ze zingt daarover beslist niet het voornaamste lied. In onze versekte cultuur moeten we dat geen moment vergeten. Geleerd door de Bijbel moeten we de juiste verhoudingen in het oog houden.

A Normen voor seksueel contact

Over het algemeen heeft de mens er een hekel aan als hem van buitenaf normen worden voorgehouden. We willen zelf onze heer en meester zijn, en dan ook zelf bepalen wat goed en kwaad is. Het is daarom niet alleen tegen de geest van de tijd maar evengoed tegen onze eigen aard om te buigen voor Gods Woord.

Maar wie echt christen wil zijn, zal dat toch doen. Graag zelfs, alleen al in het vertrouwen dat Gods geboden het waard zijn om zich daarnaar te richten. Trouwens, God heeft recht op ons. We zijn tegen een hoge prijs het eigendom geworden van Jezus Christus. Gekocht met zijn bloed zijn we daarom geen baas meer over ons zelf. God bepaalt hoe we ons hebben te gedragen. Om daaraan te kunnen voldoen, zijn we gelukkig niet op onze eigen mogelijkheden aangewezen. We hebben de nodige hulp verkregen: Christus' Geest. Die heeft zich zelfs in ons gevestigd. Daardoor hebben we constant hoog bezoek in ons. Op deze manier vormen we een tastbare woning van de Geest.

Met dit alles moeten we rekenen als we nadenken over Gods normen voor seksueel contact. Aan onze opstelling moet het te merken zijn dat we Christus als onze Heer erkennen en onszelf tempel van de Geest weten (1Kor.6:19-20).

2 Seksueel contact hoort een zaak te zijn van man en vrouw

De eerste norm die aandacht moet hebben is dat seksueel contact alleen gewettigd is in de relatie van een man en een vrouw, sterker nog: van een getrouwde man en vrouw.

2.1 Een tegenwoordige benadering

Velen halen over bovengenoemde norm hun schouders op. Volgens zulke mensen mag alles, àls je het maar als fijn ervaart, de ander nergens toe dwingt en hem of haar geen schade toebrengt. Hiervan uitgaande wordt niet alleen gemeenschap tussen man en vrouw buiten het huwelijk verdedigd, maar evengoed tussen een jongen en een meisje, tussen ouderen en/of jongeren van dezelfde sekse en soms ook tussen een volwassene en een kind.

Velen keren zich van één of meer van deze varianten met weerzin af. Maar is onze afwijzing alleen gevoelsmatig gegrond, dan staan we zwak. Want de mensen die dergelijke dingen praktiseren, ervaren het waarschijnlijk allerminst als iets smerigs. Bij hen komen zulke seksuele contacten mogelijk als heel gaaf en verrijkend over, terwijl de desbetreffende mensen zo op het oog aardige en zelfs keurige lieden zijn. Hoe vaker je er op deze manier mee in aanraking komt, des te meer smelten je gevoelsmatige weerstanden weg, tot ook jij (haast) gaat zeggen: 'Zoiets is wel niks voor mij, maar als die mensen zulk seksueel contact nou prettig vinden en daar niemand kwaad mee doen, dan is er toch weinig op tegen.' Dit maakt begrijpelijk hoe belangrijk het is op dit gebied niet af te gaan op onze gevoelens. Die kunnen ons bedriegen. Doorslaggevend moet voor ons zijn wat God zegt. En dan niet alleen omdat God het zegt. Steeds moeten we erop vertrouwen dat God ons zijn geboden voorhoudt omdat die heilzaam zijn voor ons. Als Maker en Heer van alles weet Hij hoe de mens het meest tot z'n recht komt. Wat men zich aan seksuele vrijheden veroorlooft, kàn daarom niet goed zijn. Dat geloven we. En we kunnen het soms aantonen ook. In dit verband hoeven we maar te denken aan de sterke toename van geslachtsziekten die met de tegenwoordige verwildering gepaard gaat. Typerend is ook hoe eenzaam tallozen zich voelen ondanks of beter: dóór hun zgn. vrijheid op dit gebied. Maar al wisten we hier niet van, dan nog moeten we God op zijn woord geloven dat het opvolgen van zijn geboden het beste voor ons is. Zonder ons door iemand van de wijs te laten brengen, moeten we er daarom aan vasthouden dat het hebben van seksueel contact bestemd is voor de relatie man-vrouw.

2.2 De bijbelse benadering

Om daarover duidelijkheid te krijgen, moeten we terug naar het allereerste begin: Gen.1-2. Daar wordt ons verteld dat God de mens heeft gemaakt als sluitstuk van zijn scheppend werk. Dat was niet toeval. De mens kreeg de taak namens de Heer van alles het geschapene tot ontwikkeling te brengen en te beheren. Om de mens hiertoe in staat te stellen, heeft God hem van allerlei kwaliteiten voorzien. Ook heeft Hij de mens met het oog hierop als man en vrouw gemaakt. Dit onderscheid is dus niet een aardige speling van de natuur maar een door God geplande opzet. Alleen op die manier achtte God de mens kennelijk opgewassen tegen z'n taak. Maar Hij heeft er niet mee volstaan Adam en Eva te máken. Hij heeft hen ook sámengebracht, met de bedoeling dat zij beiden één vlees zouden zijn en kinderen zouden krijgen.

Op basis van dit allereerste begin kunnen we er niet onderuit te concluderen dat alleen in de verhouding van een man en een vrouw seksueel contact thuishoort.

Nu wordt dit wel eens bestreden met als argument dat de féiten van het begin nog geen nõrmen zijn voor het vervolg. In z'n algemeenheid is het natuurlijk waar dat we feiten niet tot normen mogen verheffen. Als iemand bijvoorbeeld driftig van aard is, heeft hij nog niet het recht daaraan toe te geven. Maar uit de rest van de Bijbel blijkt duidelijk dat de seksuele feiten uit het begin door God meteen bedoeld zijn als normen voor de rest van de geschiedenis. We hoeven alleen maar te denken aan de manier waarop Christus teruggrijpt op dat begin (Mat.19:4-8). Het is daarom alleszeggend dat God de geschiedenis van de mensheid begonnen is met het maken en samenbrengen van een man en een vrouw. Daarmee is voldoende aangegeven dat God seksueel contact alleen bedoeld heeft voor de relatie man-vrouw. Dergelijk contact tussen wat voor andere partners ook, is af te wijzen als in strijd met Gods oorspronkelijke opzet en daarom evengoed met zijn norm.

Vaak wordt tegengeworpen dat de bijbelse afwijzing van andersoortige seksuele praktijken alleen geldt als die praktijken plaatsvinden met cultisch motief (in het kader van een of andere eredienst) en als ze pervers van aard zijn (dus als ze indruisen tegen iemands oorspronkelijke seksuele aard en/of zonder liefde zijn). Daarbij wordt wel beweerd dat het buiten de bijbelse kennishorizon valt dat mensen tot seksueel contact met de eigen sekse of met een kind komen omdat ze nu eenmaal 'zo' zijn, dus uit innerlijke aandrang en omdat ze op deze manier hun liefde willen uiten.

Deze bewering is ongeloofwaardig omdat zo af wordt gedaan aan de goddelijke oorsprong van de Bijbel. Verder blijkt uit de dialogen van Plato (gestorven in 347 vóór Christus) dat men al in die tijd bekend was met bijvoorbeeld het verschijnsel van de homoseksuele aard.

Het zal intussen waar zijn dat de bijbelse verboden van allerlei seksuele varianten vooral in cultisch verband voorkomen (zie Lev.18:21-23) en vaak uitingen van perversiteit betreffen (misschien Rom.1:26-27). Een feit is tegelijk dat vele andere verboden van tẽ algemene strekking dan dat we ze tot een cultische of perverse categorie kunnen beperken (Lev.20:11-21; 1 Kor.6:10-11).

Maar doorslaggevend is Genesis 1-2. Daarin komt Gods bedoeling met de seksuele drang van de mens duidelijk genoeg naar voren.

2.3 Homofilie en homoseksualiteit

Om de dingen goed uit elkaar te houden, moeten we onderscheid maken tussen homofilie en homoseksualiteit (CvdL 2017: nu denk ik dat dit onderscheid niet zo haarscherp gemaakt kan worden]:

- Homofilie: Ziet op de gerichtheid, de aard. Iemand is homofiel, als hij zich aangetrokken voelt tot en verlangt naar de eigen sekse. Deze gerichtheid is een (aangeboren en/of verworven?) verstoring van de seksuele drang zoals God die oorspronkelijk bedoeld heeft. Homofilie als zodanig kunnen we daarom geen overtreding noemen die schuldig stelt. Wel is ze als gevolg van Adams overtreding in Gen.3 en dus van onze gemeenschappelijke schuld. Binnen een kerkgemeenschap moet er dan ook ruimte voor bestaan dat iemands homofiel-zijn bekend is en dat hij/zij onderwijs zonder beperkingen met de anderen mee functioneert.

- Homoseksualiteit. Ziet op het willen hebben van een relatie met iemand van de eigen sekse, het fantaseren daarover en het verrichten van seksuele daden met zo iemand. Dat alles wordt pertinent door de Bijbel veroordeeld. Ondertussen moeten we mild zijn in onze houding tegenover homofiele medechristenen, als die, met erkenning van de bijbelse verboden op dit punt, toch falen. Tegenover overtreders is een milde houding trouwens altijd vereist (Gal.6:1). In dit geval komen er nog een tweetal in zekere zin ontlastende omstandigheden bij. Allereerst wordt er, behalve door hun eigen aard, ook door de verheidenste sfeer in Nederland voortdurend een grote aandring op homofielen uitgeoefend hun spontane verlangens te volgen. In zo'n situatie valt het niet mee voortdurend overeind te blijven (In dat opzicht kunnen ongetrouwde heterofielen dezelfde moeite hebben). Bovendien moeten ze afstand doen van relaties die naar hun gevoel soms tot heel iets moois konden uitgroeien: een uiterst harde zaak (In dat opzicht hebben heterofielen het gemakkelijk omdat zij een relatie kunnen en mogen uitbouwen tot een huwelijk).

[CvdL 2017: Als ik nu hierover zou schrijven wil ik rekenen met de gebrokenheid van het menselijk leven, waardoor mensen soms onmachtig staan om zich te houden aan de bijbelse normen. Tegen die achtergrond moet je het soms van elkaar aanvaarden dat op dit gebied andere keuzes gemaakt worden dan strikt genomen zou moeten - áls een keuze maar niet ten koste gaat van de ander. In de lijn hiervan kan ik het billijken dat er gepleit wordt voor homorelaties van liefde en trouw.]

3 Geslachtsgemeenschap hoort in het huwelijk thuis

3.1 De bijbelse norm

Bij 2.2 is gezegd dat volgens Gods oorspronkelijke opzet alleen in de relatie van een man en een vrouw seksueel contact gewettigd is. Volgens de Bijbel moeten we verder gaan. Van die man en vrouw moet gelden dat ze getrouwd zijn. Alleen binnen de grenzen van een officiële verbintenis is geslachtsgemeenschap geoorloofd. De bekende tegenvraag is hier dan vaak: 'Waar staat het in de Bijbel dat gemeenschap buiten het huwelijk verboden is? Wijs daar eens een tekst voor aan'. Inderdaad, er valt in de Bijbel geen vers aan te wijzen waarin met zoveel woorden gemeenschap buiten het huwelijk verboden wordt. Toch is de Bijbel hierin duidelijk genoeg.

a Genesis 2:24 / Matteüs 19:5

Vóór alles valt te wijzen op Genesis 2:24 (door Christus aangehaald in Matteüs 19:5), de basistekst voor dit onderwerp. Hierin wordt aangegeven wat in de werkelijkheid van alle dag gebeurt maar tegelijk ook wat God wil dat er gebeurt. De tekst bestaat uit drie onderdelen. Die moeten we niet opvatten als drie verschillende fasen die elkaar in tijd opvolgen. De drie onderdelen van deze uitspraak vormen drie kanten van dezelfde zaak, die elkaar voor een deel in tijd overlappen:

- Man en vrouw verlaten hun ouders. De relatie met de langste duur en met oorspronkelijk de meeste rechten (ouders-kind) wijkt in de dagelijkse praktijk en naar Gods bedoeling naar achteren, zodat kinderen t.o.v. hun ouders een zelfstandig leven leiden. In plaats daarvan komt een nieuwe relatie, die dan de eerste rechten heeft (man-vrouw). De keerzijde van het verlaten van de ouders is daarom:

- Man en vrouw hechten zich aan elkaar. Dat betekent allereerst dat ze gevoelsmatig al meer naar elkaar toegroeien, zodat de één tenslotte niet meer zonder de ander wil. Daarmee gaat samen dat ze zich voorgoed en officieel met elkaar verbinden, elkaar trouwen. Dat deze uitleg wettig is blijkt, ten overvloede, uit Christus' conclusie in Matteüs 19:6. Vergelijk ook hoe God Adam en Eva samengebracht heeft: de eerste huwelijkssluiting. Met dit zich hechten aan elkaar is meteen gegeven:

- Man en vrouw zijn één vlees. Met 'vlees' wordt de totale mens bedoeld met z'n hele persoonlijkheid. Daarom is één-vlees-zijn: een gemeenschappelijk leven leiden, elkaars lotgenoot zijn - uiteraard tot en met het lichamelijke, dus inclusief de geslachtsgemeenschap.

Alleen al uit het spreken van deze tekst kan duidelijk zijn dat geslachtsgemeenschap in het huwelijk thuis hoort. Ze is een uitingsvorm van een bestaande officiële verbintenis, een uiting, bezegeling van een wederzijdse liefdesband.

b Andere teksten

Op basis hiervan wordt elders in de Bijbel seksueel contact alleen voor getrouwden als wettig beschouwd, terwijl het daarbuiten als ongeoorloofd wordt afgewezen (Spr.5; 1 Kor.6:15-7:4; Hebr.13:4). Deze norm maakt duidelijk waarom het voor de mensen in de bijbelse tijd eigenlijk ondenkbaar was vóór de volledige huwelijkssluiting gemeenschap te hebben (Ex.22:16-17; Deut.22:13-21; Luc.1:34). Het is waar, deze teksten bieden ons geen normatieve voorschriften maar meer het toenmalig gebruik. Ook is waar dat de gebruiken van de bijbelse gelovigen in sommige gevallen bepaald niet navolgenswaardig zijn, bijvoorbeeld het hebben van meerdere vrouwen. In dit geval leveren ze een illustratie bij de norm van het begin. Deze teksten kunnen voor ons daarom een steun in de rug zijn: net zo vanzelfsprekend als het voor een gelovige van toen was, moet het voor ons zijn dat geslachtsgemeenschap aan het huwelijk voorbehouden is.

3.2 Conclusies voor de praktijk

a Geen seksloos huwelijk

Er zijn wel tijdens geweest dat getrouwen uit principiële overwegingen zoveel mogelijk afzagen van seksueel contact.

Op het moment komt het voor dat men er een gevoelsmatige afkeer van heeft of dat men door het verschaald-zijn van de relatie niet meer aan het lichamelijke toekomt.

Dit alles is met een beroep op de Bijbel niet te verdedigen. Die acht het vanzelfsprekend dat er tussen getrouwen fysiek contact bestaat, in welke vorm ook. Zo nodig worden ze ertoe opgeroepen dit contact te hebben (Spr.5:18-19; 1 Kor.7:3-5a; verg.Ex.21:10b).

De betekenis ervan moeten we niet onderschatten. Er wordt wel eens gedacht (en gehoopt!) dat de lichamelijke kant van het huwelijk van voorbijgaande aard is. Waarschijnlijk is waar dat bij het ouder worden allerlei verlangens en gevoelens min of meer in intensiteit afnemen. Ondertussen is het fysieke aan het huwelijk niet aan leeftijd gebonden. En maar goed ook, want het is fnuikend voor een huwelijk als elke lichamelijke uiting van liefde zou ontbreken. Het is namelijk niet waar dat deze fysieke liefdesuitingen franje zijn, die je (op den duur) best kunt missen. Om hun band hecht te houden kunnen man en vrouw eigenlijk niet zonder dergelijke handelingen tegenover elkaar. Daarom moeten ze hierin niet nonchalant gaan worden en het zich desnoods weer léren zo met de ander om te gaan. Die moet het zelfs al door je aanrakingen merken hoe verknocht je aan hem/haar bent.

De betekenis van het fysieke in het huwelijk moeten we ook niet overschatten. Soms wordt tegen het huwelijk aangekeken als een gelegenheid voor een steeds-voortdurende-orgie. Anderen achten in elk geval een bepaalde, hoge frequentie in het geslachtsverkeer en een zekere afwisseling in de seksuele techniek een onmisbare voorwaarde voor een goed huwelijk. Vandaar dat er talloze boeken verschijnen die je van alles en nog wat voorschrijven en die je met niets verhullende foto's alle mogelijke variaties bedoelen bij te brengen. Inderdaad kan het nuttig zijn je over de 'technische' kant van seksualiteit te laten informeren. Ondertussen zegt de Bijbel dat je ook binnen een huwelijk je begeerten niet mag botvieren. Je moet, integendeel, maat houden (1 Tess.4:4-5). De waarde van een huwelijk wordt nu eenmaal door meer bepaald dan door seksualiteit.

b Geen ongetrouwd samenleven

Wie tegenwoordig verdedigt: 'Geslachtsgemeenschap hoort in het huwelijk thuis', wordt vaak meewarig aangekeken, zo niet uitgelachen: 'Als een jongen en een meisje wat met elkaar willen ondernemen, dan doen ze dat toch gewoon? Daardoor voorkom je dat er allerlei spanningen ontstaan en dat je scheefgroeit, terwijl je aan dit vrije seksuele contact veel plezier kunt beleven.'

Er wordt ook wel een minder vergaand standpunt verdedigd: 'Goed, vrije seks is verkeerd. Maar wat is erop tegen als een stel elkaar trouw belooft en voor zichzelf besluit te gaan samenwonen of in elk geval geslachtsgemeenschap te hebben? Dan hoeft het ontbreken van een zgn. boterbriefje hen daar toch niet van af te houden? Wat zij doen kun je in zekere zin toch ook het sluiten van een huwelijk noemen? Uiteindelijk is ons tegenwoordige huwelijk een menselijk instituut, dat pas in de loop van de geschiedenis is opgekomen.'

Inderdaad is waar dat aan het huwelijk veel tijdgebondens zit. O.a. de manier waarop deze verbintenis aangegaan wordt, wisselt per cultuur. In de bijbelse tijd werd een huwelijk gesloten voor het front van de familie, in het zestiende-eeuwse Nederland vooral in de kerk en in het tegenwoordige Nederland ten overstaan van een ambtenaar van de burgerlijke stand. Maar al deze vormen hebben dit gemeen dat het aangaan van een verbintenis door man en vrouw een officieel karakter heeft en door de gemeenschap erkend wordt.

Wat is daarom het voornaamste bezwaar tegen het ongehuwd samenleven (ervan uitgaande dat het een blijvende band betreft)? Niet dat zo iets minderwaardig of zelfs smerig is. Seksuele gemeenschap tussen ongetrouwen die een vaste relatie met elkaar hebben, kan best als mooi worden ervaren, zeker als dit harmonisch past in hun relatie. Maar uiteindelijk zijn ook hier subjectieve belevingen geen maatstaf maar wat God vraagt. En wat vraagt Hij hier van ons? Dat we ons niet individualistisch opstellen. Dat is het voornaamste bezwaar tegen ongehuwd samenleven. Een man en vrouw moeten niet doen alsof zij alleen in de wereld leven en alsof hun verbintenis slechts hen beiden aangaat. Iedereen heeft van God een plaats ontvangen in een bepaalde gemeenschap en voor die gemeenschap heeft het elkaar trouw beloven van man en vrouw grote betekenis (denk alleen al aan de bezittingen en de evt. kinderen). Dan moeten ook de officiële regels van die gemeenschap m.b.t. trouwen in acht genomen worden. Dat houdt in ons geval in dat we de overheid erin moeten kennen. We moeten het eerbiedigen dat door Gods leiding van de geschiedenis in Nederland een huwelijk alleen rechtskracht heeft als die gesloten is ten overstaan van de overheid. Daarom is het principiële onjuist denigrerend te spreken over 'het boterbriefje'. Als de ambtelijke handelingen op het stadhuis verricht zijn, is een echtpaar goed beschouwd door God samengevoegd. En pas in het kader van zo'n door Hem gelegde band geeft God ruimte voor de lichamelijke eenwording van man en vrouw.

Ondertussen is waar dat het vaak niet meevalt je vóór het huwelijk van geslachtsgemeenschap te onthouden. Er is tegenwoordig nu eenmaal een erg grote tijdsafstand tussen seksuele rijpheid en de officiële sluiting van het huwelijk. Daar komt nog bij dat er tegenwoordig talloze seksuele prikkels op je afkomen, waardoor de mogelijke spanningen nog meer opgevoerd kunnen worden. Deze overwegingen kunnen het voorkómen dat een verloofd stel dat over de schreef is gegaan al te hard wordt veroordeeld.

Natuurlijk, als je te ver bent gegaan kun je dat niet meer ongedaan maken. Maar dat betekent niet dat je je hele leven daaronder gebukt zou moeten gaan. Zoals op elk gebied kun je ook hier op je verzoek vergeving krijgen van God en kun je daarna bij Hem een nieuw begin maken. Dat heeft dan als keerzijde dat niemand meer het recht heeft jou dat vroegere te blijven verwijten.

Blijf je echter strijdig handelen met Gods wet, dan vormt dat onvermijdelijk een belasting voor je tegenwoordige band met God. Verder kan een verkeerde start met je a.s. huwelijkspartner zich wreken in het vervolg van je relatie met hem/haar. Daarom moet je je ervoor inzetten je buiten het huwelijk te onthouden van geslachtsgemeenschap en je relatie zo nodig en mogelijk binnen die grens terug te brengen.

[CvdL 2017: Over samenwonen heb ik een afzonderlijke brochure geschreven, zie op m'n site www.corvanderleest.nl in de rubriek 'Publicaties-Artikelen']

c Geen onderlinge bevrediging

Vaak gaan een jongen en meisje ertoe over dat ze door het strelen van elkaars geslachtsdelen elkaar bevredigen. Dit wordt wel verdedigd met het argument dat je op deze manier in elk geval geen geslachtsgemeenschap met elkaar hebt. Dat zal waar zijn. Maar m.i. verschilt deze wederzijdse bevrediging slechts gradueel van de coïtus. Want het typerende van beide activiteiten is dat je door elkaar tot een orgasme, een seksueel hoogtepunt komt. Daarom hoort niet slechts gemeenschap maar elk bezig zijn met elkaars geslachtsdelen binnen het huwelijk thuis.

d Zelfbevrediging?

Een feit is dat de meeste jongeren (en ook vele ouderen, getrouwd of niet) aan masturbatie doen, dus dat ze zichzelf met de hand tot een seksueel hoogtepunt brengen. Het is begrijpelijk dat een jongere ertoe komt: bij het volwassen-worden leert hij/zij vaak spelenderwijs zijn/haar eigen lichaam ontdekken en wat daarvan de mogelijkheden zijn, ook op seksueel gebied.

Vroeger heeft men over zelfbevrediging erg dramatisch gedaan. Je zou er lichamelijk en/of geestelijk van alles door kunnen oplopen. Dat is allemaal onzin gebleken. Verder is het een feit dat we uit de Bijbel geen regelrechte veroordeling kunnen afleiden. Maar wat moeten we er dan van denken? Er zijn twee volledig tegengestelde benaderingen mogelijk:

- Je verdedigt masturbatie onder alle omstandigheden, met als argumenten: 'Je leert je eigen lichaam er al beter door kennen. Verder kan het een, voor anderen en jezelf, onschadelijke uitlaatklep zijn voor seksuele spanningen. Tenslotte is het gewoon fijn daaraan te doen.'

- Je wijst masturbatie zonder meer af, met als argumenten: 'We hebben onze geslachtsdelen niet gekregen om er op ons eentje, egoïstisch mee te spelen. Ze hebben hun functie in het seksueel contact met de ander, zoals God ook het lichamelijk genot van het orgasme z'n plaats heeft gegeven in het sámen bezig-zijn. Ten nadele van de zelfbevrediging pleit ook nog dat die gepaard gaat met allerlei seksuele fantasieën.'

Geen van beide benaderingen kan me eerlijk gezegd helemaal overtuigen. De eerste suggereert dat masturbatie in feite altijd een onschuldige activiteit is, en dat is beslist niet waar. Verder klopt bij de tweede benadering niet dat zelfbevrediging altijd gepaard gaat met slechte verlangens. Bovendien kun je uit het eerste doel van lichaamsdelen niet direct afleiden dat het gebruik daarvan voor een ander doel verboden is; zo keurt niemand het als oneigenlijk gebruik van de mond af dat we puur om te genieten, in plaats van om onszelf te voeden, iets eten of drinken.

Om dit alles ben ik geneigd te zeggen (ik formuleer het opzettelijk voorzichtig) dat een algemene goedkeuring of afkeuring niet voldoet. Zo kan zelfbevrediging de spanning verminderen bij iemand die moet leven zonder een relatie of bij een getrouwde die een grotere behoefte aan seks heeft dan zijn/haar partner. Daarom valt m.i. slechts een beperkte afwijzing van zelfbevrediging hard te maken:

- Het kan zijn dat iemand op zijn/haar eentje aan zelfbevrediging doet in combinatie met het hebben van allerlei seksuele fantasieën, al of niet met behulp van naaktfoto's. Dat valt met geen mogelijkheid te verdedigen.

- Het kan ook zijn dat iemand min of meer aan masturbatie verslaafd is, zodat hij/zij (vergaand) beheerst wordt door zijn/haar gedachten over en verlangens naar deze activiteit. Volgens de Bijbel mogen we ons echter nergens slaaf van maken (1 Kor.6:12b). Wie zich haast dwangmatig aan lekker eten of aan alcohol overgeeft, is fout, evenals iemand die dagelijks of vaker wel móet masturberen.

- Tenslotte kan masturbatie gebruikt worden als een middel om onopgeloste problemen of een ontmoedigende situatie even te vergeten. Dat kan hierin ontaarden dat men in feite de eigen verantwoordelijkheid probeert te ontvluchten. Daarentegen spoort de Bijbel ons aan dat we onze moeiten onder ogen zien, die proberen op te lossen dan wel te aanvaarden.

4 Het zien van elkaars naaktheid hoort in het huwelijk thuis

4.1 De bijbelse norm

In het paradijs waren Adam en Eva naakt, zonder dat ze schaamte voelden voor elkaar en voor de Heer (Gen.2:25). Waarom zouden ze ook? Ze hadden werkelijk niets voor elkaar te verbergen. Dat is niet zo gebleven. De mens heeft een slecht innerlijk gekregen, waardoor hij er zich veelal voor schaamt zich figuurlijk èn letterlijk bloot te geven (Gen.2:7,10). Bovendien kan het naakt-zijn van de ander te gemakkelijk allerlei verkeerde gevoelens oproepen of in elk geval gevoelens die alleen wettig zijn binnen het huwelijk. Kortom, het met anderen naakt-zijn kunnen we niet meer aan. Dat roept gevoelens en verlangens bij ons op die ons in strijd brengen met Gods geboden.

Wat heeft God in reactie hierop gedaan? De mens getraind zodat hij wel goed met z'n naaktheid kan omgaan? Nee, Hij heeft het erkend dat we réden hebben een en ander voor elkaar te verbergen. Daarom heeft de Heer Adam en Eva (dus: de mensheid) van kleren voorzien (Gen.3:21). Sindsdien kunnen en mogen we het ons alleen tegenover onze huwelijkspartner veroorloven ons zonder reserve naakt te vertonen. Want volgens de Bijbel is het zien van elkaars naaktheid of in elk geval van elkaars geslachtsdelen onscheidbaar verbonden met het hebben van gemeenschap (wat volgens 3.1 in het huwelijk thuishoort).

Dat blijkt alleen al uit het woordgebruik in Lev.18. Daar wordt immers het ontbloten van de schaamdelen als synoniem gebruikt voor gemeenschap hebben. Ook verderop in de Bijbel wordt altijd het ontbloten van geslachtsdelen en het hebben van gemeenschap als één geheel beschouwd (zie bijvoorbeeld Ezech.16:36 en 23:18). In de lijn hiervan ligt dat het met ontblote schaamdelen te kijk staan altijd als een grote schande werd ervaren (Ezech.16:37;23:10,29). Het is waar, in deze hoofdstukken wordt in beeldspraak gesproken over de verhouding tussen God en zijn volk, maar daardoor krijg je er toch meteen zicht op hoe in bijbelse sfeer over seksuele zaken werd gedacht.

Uit deze gegevens volgt heel concreet dat niet-met-elkaar-getrouwden hun geslachtsdelen voor de ander verborgen moeten houden.

Het laten zien en/of aanraken van de naakte borsten van het meisje is voor de bijbelse gelovige ook niet zomaar iets. Daarvan is alleen sprake in het kader van het liefdesspel van een man met z'n vrouw (Spr.5:19), dat tenslotte uitloopt op gemeenschap (Hoogl.7:7-12). Of deze aanraking vormt een onderdeel van de relatie, inclusief gemeenschap, van een man met een hoer (Ezech.23:3,8,21). Dit maakt duidelijk dat het laten zien/aanraken van de naakte borsten en gemeenschap misschien wel niet onscheidbaar met elkaar verbonden zijn maar beslist wel in elkaars verlengde liggen.

4.2 Conclusies voor de praktijk

a Geen porno

Verhalen, foto's en films waarin meer of minder ontblote figuren voorkomen met de vooropgezette hoofdbedoeling de lezer/kijker seksueel te prikkelen, zijn gelet op het bovengenoemde nooit aanvaardbaar. Daarmee worden grenzen overschreden die God duidelijk in acht genomen wil zien. Daar komen nog twee dingen bij: In porno wordt de ander in feite tot een lustobject verlaagd; die vernedering mag je de ander niet aandoen, al gaat het met zijn/haar instemming. Bovendien wordt door porno de seksuele kant van de mens gauw als het een en al naar voren gehaald, met als gevolg dat je je seksualiteit moeilijk meer kunt relativiseren, in relatie brengen met Gods geboden.

b Geen naaktloperij

Gelet op bijvoorbeeld een bijbelboek als Hooglied kan er m.i. geen bezwaar tegen zijn dat in boeken soms vrij openhartig seksuele activiteiten beschreven worden - als maar niet op een prikkelende manier over details wordt uitgeweid (zie daarover 1.1.). Heel anders is het als in films schaamdelen en/of vrouwenborsten worden ontbloot. Daar moet wel bezwaar tegen gemaakt worden. Dit niet omdat het bloot-zijn als zodanig smerig zou zijn. Het tegendeel is waar; er kan terecht met verrukking de lof op gezongen worden, zoals al is gezegd (zie 1.2.).

Verder wordt het wel beredeneerd dat filmmakers zo'n ontbloting om puur functionele redenen in het geheel hebben opgenomen. Eerlijk gezegd twijfel ik daaraan; ik ben geneigd te veronderstellen dat zo'n scène niet zozeer om z'n functionele onmisbaarheid wordt opgenomen als wel om z'n commerciële aantrekkelijkheid.

Ook kun je heel parmantig zeggen dat het zien van zoiets jou niks doet. Als iemand dat beweert, vraag ik me af of die persoon wel helemaal eerlijk tegenover zichzelf is; het kan toch dat die zichzelf voor de gek houdt en dat het vertoonde naakt hem/haar terdege raakt.

Hoe dit ook zij, uiteindelijk geven niet allerlei redelijke argumenten voor en tegen de doorslag maar de aanwijzingen van God. En die leggen ons duidelijk beperkingen op. Als we naar een tv-film met naakt blijven kijken - om een voorbeeld te noemen - valt dat dan ook niet goed te praten, dus zelfs afgezien ervan hoe je een en ander beleeft.

Dat betekent meteen ook dat we als christen niet mee kunnen doen met de mode om te midden van medegezinsleden en op het strand naakt te lopen. Natuurlijk, we moeten niet krampachtig doen, zeker niet tegenover de allerjongsten. Dat neemt niet weg dat we er in onze activiteiten mee moeten rekenen dat bedekking van onze naaktheid door God gewild is.

Kortom, we moeten goed weten wat we lezen, zien en doen. Op zichzelf al, omdat Gods Woord hierin aanwijzingen geeft, maar dat te meer omdat we daarmee onze fantasieën en verlangens op een verkeerd spoor kunnen zetten. Want volgens de Bijbel moeten we zelfs onze gedachten vrij houden van seksuele overtredingen. Zo mag je jezelf niet allerlei voorstellingen maken wat je met een ander op seksueel gebied zou kunnen doen. Zulke opkomende gedachten moet je niet uitspinnen maar afbreken. Ook daarom moet je je ver houden van alles wat je tot onzedelijkheid kan verleiden.

c Geen naaktvrijen vóór het huwelijk

Een bekende vraag is steeds weer: 'Hoe ver mag je als verliefd/ verloofd stel nou eigenlijk gaan met je lichamelijke intimiteiten?' Blijkens de aangevoerde gegevens is in elk geval dit duidelijk: een ongetrouwd stel gaat niet alleen te ver als ze door gemeenschap of streling elkaar bevredigen, maar even goed als ze elkaars geslachtsdelen bezien of helemaal naakt naast elkaar liggen. Volgens 4.1 is het laatste principieel met het eerste verbonden. Dat is ook begrijpelijk, want gevoelsmatig vloeit het één gauw uit het ander voort. Je moet van goede huize zijn dat je elkaar wel ontkleedt maar dat je het daarbij nalaat elkaar te bevredigen.

Gezien de verbinding die bij de bijbelse gelovigen ligt tussen de gemeenschap en het laten zien/aanraken van de naakte borsten van de vrouw, lijkt het me ook juist op dit laatste punt terughoudendheid in acht te nemen, zeker in een relatie die emotioneel en/of qua tijd nog betrekkelijk ver van een huwelijk afstaat.

Verder valt aan de hand van de Bijbel geen gedetailleerde gedragslijn op te stellen, wat wel of niet mag en op welk moment van de relatie iets wel of niet geoorloofd is. Gezien dit laatste erken ik dus dat er tijdens een verhouding een groeien in intimiteit plaatsvindt. Wat aan het begin af te wijzen is, kan vlak voor het huwelijk aanvaardbaar zijn, maar met de bovengenoemde grenzen.

Dit alles onderstreept de noodzaak dat een jongen en een meisje met elkaar praten over de grenzen die ze aan moeten en willen houden. Soms vrijt men er maar op los en ziet men wel waar men uitkomt, zonder onderling overleg. Als je in dit opzicht doet waar je zin in hebt of waar je relatie volgens jou aan toe is, dan overschrijdt je gauw de grenzen die de Bijbel aangeeft. Je kunt het je daarom niet veroorloven deze kant van je relatie op z'n beloop te laten. Want besef wel: ben je qua intimiteit een stap verder gegaan, dan neem je de volgende keer niet met minder genoegen. Sterker nog, elke stap die je verdergaat, vraagt om een volgende stap. En bij zeer vergaande intimiteiten kan het wel eens onmogelijk worden de bijbelse beperkingen nog te respecteren. Ook is het een 'wet' dat een bepaalde vorm van intimiteit haast onmogelijk terug te draaien is naar een minder vergaande vorm. Ben je er daarom van bewust, waar je op dit gebied mee bezig bent. Maak op een gegeven moment afspraken met elkaar waar de een de ander aan houdt. En begeef je niet in situaties (bijvoorbeeld dat je met z'n tweeën in één ruimte overnacht of op vakantie gaat), die je het moeilijk maken binnen de perken te blijven.

[CvdL 2017: Nu vraag ik me af of de overgang van ongetrouwd- naar getrouwd-zijn werkelijk zo zwart-wit moet zijn of dat voor een koppel dat onderweg is naar een huwelijk een meer geleidelijke overgang bepleit kan worden dan ik hierboven in 4 doe. Overigens vind ik nog altijd dat de hier genoemde intimiteit voor andere koppels niet te verdedigen is; zie daarover ook 5].

5 Seksueel contact hoort uiting te zijn van een geestelijke verbondenheid

5.1 De bijbelse norm

De coïtus wordt in het Hebreeuws letterlijk aangeduid als '(be)kennen' en in het Nederlands als 'gemeenschap hebben'. Beide woorden veronderstellen dat de seksuele daad niet een activiteit is die je met wie dan ook kunt verrichten. Nee, het is een uiting en bezegeling van een wederzijdse geestelijke verbondenheid.

Wat bedoel ik daarmee? Niet simpelweg dat man en vrouw elkaar mogen en/of dat ze hetzelfde geloof hebben maar dat ze elkaar geborgenheid geven en zich daardoor bij elkaar thuis voelen. M.a.w., er moet een onderlinge liefdesband bestaan die de héle persoon omvat. Uiteindelijk geeft die band een verhouding spankracht. Daarom ook moet aan die band in tijd en in belang de voorrang gegeven worden. Man en vrouw zijn in liefde aan elkaar gehecht en in het kader dáárvan laten ze de coïtus plaatsvinden en allerlei andere vormen van seksueel contact.

5.2 Conclusies voor de praktijk

a Niet met willekeurige personen vrijen

Tegenwoordig is het haast gebruik: je kent elkaar misschien maar een paar uren of je begint er al mee elkaar te kussen en aan elkaar te friemelen. Dit dus zonder dat je de ander als persoon kent. In feite komt dit voort uit een gebrek aan respect voor die ander. Je verlaagt die persoon (al is het met zijn/haar instemming) tot een genotmiddel, tot een object waarmee jij je seksuele driften, tot op zekere hoogte, kunt bevredigen. Vrijen is dan iets zelfstandigs, los van een echte, persoonlijke verhouding. Je bent alleen op die ander gericht voor zover je die nodig hebt ter wille van jouw egoïstisch streven.

b Discipline in het vrijen

In de liefdesverhouding van een jongen en een meisje moet er tussen het lichamelijke en het geestelijke een zeker evenwicht bestaan. Een verkering met hoofdzakelijk praten en amper vrijen is ongezond. Maar evengoed het omgekeerde. Vermoedelijk zal dié wanverhouding het meeste voorkomen: al maar vrijen en amper of in elk geval geen zinnige gesprekken. Een dergelijke wanverhouding zal m.i. vooral optreden, als je je nonchalant opstelt tegenover de bij 3.1 en 4.1 aangegeven grenzen. Wie z'n vrijen maar laat gaan en snel tot de meest vergaande intimiteiten komt, zal in zijn/haar verhouding gauw beheerst worden door het seksuele. In zo'n situatie maak je het elkaar bijzonder moeilijk om ook geestelijk naar elkaar toe te groeien: noodzakelijk voor de kwaliteit van je verhouding. Alleen daarom al moet je zelfdiscipline in acht nemen. Waarschijnlijk zal vooral de jongen zich dit moeten aantrekken. Want algemeen wordt aangenomen dat de man meer op fysieke intimiteiten is gespist dan de vrouw, bij wie het gevoel erkend-te- worden weer belangrijker is. Een reden te meer om behoedzaam te zijn in de lichamelijke toenadering van elkaar. Bovendien (en daar gaat het mij nu om) geef je jezelf en de ander zo de ruimte om elkaar op het geestelijke vlak te leren kennen. Dat zal niet gemakkelijk zijn. Een wezenlijk contact met elkaar opbouwen gaat vaak niet zomaar. Maar werk je daaraan, dan zullen ook de liefkozingen veel meer tot hun recht komen als uitingen van de bestaande gevoelsband.

c Geen nemen in het huwelijk

Als seksueel contact een lichamelijke vormgeving is van een wederzijdse liefdesband, is het onaanvaardbaar dat de één bij de ander z'n al of niet vermeende rechten komt opeisen (vaak de man). Toch gebeurt dat wel bij getrouwen. Dan wordt de andere partij haast gedwongen tot tegemoetkomingen die deze om bepaalde (principiële en/of gevoelsmatige) redenen niet kan/wil doen. Uiteraard is evengoed fout als de ander zijn/haar huwelijkspartner op het lichamelijke vlak constant op een afstand zou houden.

Dergelijke problemen komen vaak hieruit voort dat men te weinig ingespeeld is op de verschillende verwachting en beleving ten aanzien van het lichamelijke contact. Zo moet de vrouw weten dat de man nog al eens meer dan zij gericht is op genitale bevrediging. Omgekeerd moet de man ermee rekenen dat voor de vrouw lichamenlijk contact meestal pas werkelijk bevredigend kan zijn als ze zich in de verdere relatie geborgen voelt.

Conclusie: kortsluiting op lichamelijk vlak kan betekenen dat er iets ontbreekt aan de bestaande gééselijke verbondenheid. Daarom is het zaak allereerst daaraan te werken. Vanuit die verbeterde band kan dan open en eerlijk gesproken worden over fysieke zaken en de gevoelens die daarbij aan de orde zijn. Dan zal blijken: als man en vrouw elkaar werkelijk van dienst willen zijn, vinden ze elkaar ook wel op het lichamelijke vlak.

d Benauwende regels?

De bovengenoemde bijbelse normen en de daaruit getrokken conclusies voor de praktijk zijn misschien overgekomen als een veelheid van benauwende regels. Inderdaad kan het sympathieker aandoen als verdedigd wordt dat je je op dit gebied door je gevoelens mag laten meeslepen en dat je je best mag doen aan je trekken te komen. In elk geval is dat tegenwoordig de nieuwe norm. Ondertussen is die norm veelal onbarmhartig tegenover de ander; want wie zich egoïstisch laat gelden, doet dat haast altijd ten koste van de ander. En inderdaad krijg je niet de indruk dat vrije seks de mens gelukkiger heeft gemaakt. Eerder het tegendeel. Echt geluk, ook op seksueel gebied, vind je alleen als je handelen gedragen wordt door je verbondenheid met Christus. Dat houdt dan inderdaad in dat je je binnen bepaalde grenzen moet bewegen. Maar alleen daar ben je als mens in je element. De bijbelse normen voor seksueel contact geven dus aan hoe we écht verantwoord tegenover onszelf en tegenover de ander met onze lichamelijkheid kunnen omgaan. Een dergelijke handelwijze, hoe moeilijk vaak ook, kan alleen heilzaam voor ons zijn. Daarop gelet houden we ons met graagte aan die normen.

B Normen voor het huwelijk

6 De verhouding man - vrouw vergeleken met de verhouding God - zijn kerk

In de Bijbel doet de huwelijksband vaak dienst om de verhouding te verduidelijken tussen God en zijn volk, tussen Christus en zijn gemeente. God en Christus worden in dit verband dan voorgesteld als de bruidegom, de echtgenoot, en de gemeenschap van de gelovigen als de bruid, de echtgenote. Het spreekt dan vanzelf: als de kerk ontrouw wordt aan Gods verbond, wordt ze binnen het beeld aangeklaagd om hoererij (zie bijvoorbeeld Jer.3:1-13; Ezech.16 en 23; 2 Kor.11:3; Openb.19:6-9).

Nu is er aan Ef.5:22-33 iets opvallends. Daar wordt het huwelijk niet als beeldspraak gebruikt om de verhouding tussen de Heer en de kerk aan te duiden. Zo gebeurt het overal elders in de Bijbel. De apostel Paulus doet hier juist het omgekeerde. Hij wijst op de verhouding van Christus en zijn gemeente om aan te geven hoe elk huwelijk moet zijn. Daarmee geeft Paulus getrouwen een ongekende opdracht mee: hun verbintenis moet een afspiegeling zijn van de band tussen Christus en zijn gemeente. Door deze opdracht komen Gods normen voor het huwelijk met des te meer aandrang op ons af. En dan niet als een geheel van beknottende beperkingen maar als aanwijzingen hoe je als getrouwen tot je recht kunt komen. Want als er één verhouding het echte, volle leven dient, dan wel die tussen Christus en zijn volk. Als getrouwen tegenover elkaar die relatie proberen uit te beelden, moeten ook zij wel tot ontplooiing komen. Daarom, hoe moeilijk het vaak mag zijn de bijbelse normen voor het huwelijk aan te houden, uiteindelijk is dat een vreugdevolle zaak.

Net zoals in de verhouding Christus-kerk kunnen ook in de relatie man-vrouw drie hoofdnormen aangegeven worden (zie 7-9).

7 Een huwelijk sluit intimiteiten met een derde uit

7.1 Een tegenwoordige benadering

Velen vinden het een bekrompen iets dat je alleen maar geestelijke en/of lichamelijke intimiteiten mag uitwisselen met een en dezelfde persoon, die dan je huwelijkspartner is. Ze pleiten ervoor en brengen het ook in praktijk om een derde of zelfs een vierde persoon bij hun huwelijk te betrekken, tijdelijk of voorgoed. Het is immers voor geen tegenspraak vatbaar - vinden zij - dat man en vrouw op elkaar uitgekeken kunnen raken zodat hun relatie dreigt te verzanden in één en al saaiheid. In zo'n geval kan het opzetten van een drie- of vierhoeksverhouding verrijkend werken op jezelf en op je oorspronkelijke relatie.

Tot pijnlijke verrassing van hen die dit voorstaan, gaat het praktiseren van deze benadering niet zonder problemen. Want onverhoeds komen er toch jaloezie-gevoelens boven. Men had gemeend dat die het gevolg waren van de christelijke moraal en dat ze door een vrijere moraal zouden verdwijnen. Het tegendeel blijkt nu waar. Eigenlijk weten de voorstanders van die nieuwe moraal niet goed wat ze hiervan denken moeten. Door het organiseren van praatavonden probeert men de desbetreffende mensen erbij te helpen om met hun jaloezie te leren leven.

7.2 De bijbelse benadering

a Jaloezie

Op de bovenvermelde verwondering over het bestaan van jaloezie is m.i. een simpel antwoord mogelijk: die jaloezie-gevoelens geven aan hoe onnatuurlijk het is met meer dan één partner intiem te zijn. Van meet af heeft God dat zo niet gewild. Oorspronkelijk heeft Hij immers één man en één vrouw bij elkaar gebracht en een verbintenis laten aangaan (Gen.2:22). En het was kennelijk Gods bedoeling dat dit begin beslissend zou zijn voor het vervolg (Gen.2:24). Christus heeft het dan ook over twee die één vlees zullen zijn (Mat.19:5b).

M.a.w., van het allereerste begin af is het Gods opzet dat een huwelijk een zaak is van een enkele man en vrouw, die eerst twee losse personen zijn maar door hun officiële band samen één bestaan gaan leiden.

Het spreekt vanzelf dat de door God gemaakte innerlijke structuur van de mens daarbij aansluit. Wie de goddelijke bedoeling op dit punt negeert, moet dan ook wel in de moeite komen met de spontane reactie van z'n eigen innerlijk. Dat verklaart meteen waarom er in het O.T. geen enkel huwelijk van een man met meerdere vrouwen gelukkig was:

b Veelwijverij

Vaak wordt het opmerkelijk genoemd dat in de Bijbel veelwijverij nooit met zoveel woorden wordt veroordeeld. Inderdaad is waar: van vooraanstaande gelovigen als Abraham, Jacob en David wordt zonder verder commentaar vermeld dat ze met meerdere vrouwen getrouwd waren. Maar dit stilzwijgen houdt beslist geen goedkeuring in van deze praktijk. Want duidelijk komt naar voren dat hun veelwijverij de desbetreffende personen bepaald geen goed heeft gebracht. De onderlinge jaloezie van de vrouwen (Sara-Hagar, Gen.16:1-6; Lea-Rachel, Gen.30:14-15; Hanna-Peninna, 1 Sam.1:1-6) of de tegenstellingen tussen de halfbroers en halfzusters (Amnon-Tamar, Absalom, 2 Sam.13; Adonia-Salomo; 1Kon.1) hebben vaak verbitterde ruzies veroorzaakt.

Zo laat de Bijbel uitkomen dat het hebben van meer dan één vrouw uiteindelijk het gevolg is van Adams ongehoorzaamheid. Daardoor kwam de man ertoe de baas te spelen over de vrouw (Gen.3:16) en haar als z'n bezit te beschouwen dat hij naar believen kon afdanken of met nog een exemplaar uitbreiden. Daardoor ook komt men ertoe aan partnerruil of groepsseks te doen. Maar nogmaals, Gods bedoeling is van het begin af tot nu toe anders: Hij wil dat slechts één man en één vrouw geestelijk en lichamelijk nauw verbonden zijn.

7.3 Conclusies voor de praktijk

Willen we ons aan het bovenstaande houden, dan heeft dat gevolgen voor het leven van elke dag. Als getrouwde man of vrouw moet je in zekere zin terughoudend zijn in de contacten met de andere sekse. Je moet uiteraard niet krampachtig doen maar wel moet je oppassen voor een al te grote intimiteit. Want voordat je je ervan bewust bent, heb je al pratend en glimlachend met die ander een gevoelsmatige band opgebouwd die tekort doet aan de verbintenis met je eigen huwelijkspartner. De volgende stap kan dan zijn dat je ook lichamelijk ontrouw wordt. In plaats daarvan moet je je alleen aan je eigen man/vrouw zonder terughoudendheid geven.

Het zal waar zijn, deze beperking tot één partner kan verveling in de hand werken. Maar uiteindelijk ben je daar zelf bij en kun je zelf van alles doen om dat tegen te gaan (zie bij 9).

7.4 Afspiegeling van Christus en zijn gemeente

Alleen op de bovenstaande manier kan je huwelijk een afspiegeling zijn van de relatie tussen Christus en zijn gemeente. Dat zijn ook maar twee partijen. En dat terwijl Christus alle reden heeft zijn bruid zoals ze van zichzelf is, een beperkte partner te vinden. Toch stelt Hij zich met haar tevreden. Omgekeerd heeft ook de kerk uiteindelijk genoeg aan Christus. Niemand komt toch in aanmerking om naast, laat staan in plaats van Christus leiding aan de gemeente te geven? Aan deze werkelijkheid moeten man en vrouw zich optrekken. Dankbaar voor die unieke verhouding tussen Christus en zijn kerk, moeten ze genoeg hebben aan elkaar en elke mogelijke indringer van buitenaf op een afstand houden. Zoals Christus en zijn gemeente om zo te zeggen alleen maar oog voor elkaar hebben, zo moeten ook man en vrouw hun hart en lichaam alleen aan elkaar geven.

8 Een huwelijk wordt voor de duur van het leven gesloten

8.1 Een tegenwoordige benadering

Tallozen zien in het huwelijk niet meer dan een opzegbaar contract. Je gaat het met wederzijds goedvinden aan, maar als je er om bepaalde redenen genoeg van hebt kun je aan je huwelijk gewoon weer een eind maken. Vandaar dat vele stellen de voorkeur geven aan een notariële akte. Zo'n overeenkomst bevat alleen allerlei zakelijke regelingen m.b.t. de bezittingen en eventuele kinderen, zonder het verplichtende karakter van een huwelijksverbintenis.

Waarom velen er zich tegen verzetten dat een huwelijk levenslang zou moeten duren? Omdat men er rekening mee houdt dat een relatie onleefbaar wordt: 'Want het gebeurt toch dat je op elkaar uitgekeken raakt en dat de ander bij jarenlange omgang behoorlijk tegenvalt of zelfs onuitstaanbaar blijkt. In zo'n situatie kan niet van je verlangd worden dat je je verbintenis slechts voor de vorm intact laat. Je moet de mogelijkheid hebben van je huwelijk af te komen. Er wordt toch niet van je gevraagd je leven te laten vergallen? Ook jij hebt toch zeker recht op een beetje geluk? Waarom zou je dan niet weer op jezelf mogen wonen of geen nieuwe band mogen aangaan met een ander die je meer belooft te geven?' Kortom, het streven naar het eigen geluk krijgt tegenwoordig nog al eens de voorrang. Ter wille van dat persoonlijke geluk wordt dan getrouwd, wordt de band met de huwelijkspartner doorgesneden en wordt die soms meteen verwisseld voor die met een ander.

8.2 De bijbelse benadering

a Het eigen geluk voorop?

De bovengenoemde benadering is onaanvaardbaar. Allereerst is het een feit: wie in z'n handelen z'n eigen geluk vooropstelt, doet door z'n egoïsme onvermijdelijk tekort aan het geluk van een ander. Want die heeft hier voornamelijk waarde voor zover die bruikbaar is voor het eigen streven. Dan kan het haast niet anders of je brengt die ander schade toe. Daar komt nog iets bij: volgens de Bijbel gaat het er niet om of je je al of niet gelukkig vóelt, hoe fijn dat ook is, maar of je vanuit de Heer gezien gelukkig te prijzen bent. Maar dat ben je alleen, als je je schikt naar Gods wil (verg. Ps.1).

b Trouw

En wat wil God op dit punt? Daarbij past ons woord 'trouwen': je belooft elkaar voorgoed trouw te zijn, in goede en kwade dagen, in rijkdom en armoede, in gezondheid en ziekte, totdat de dood je van elkaar scheidt (verg. Rom.7:2).

c Geen echtscheiding

Deze woorden liggen in de lijn van Maleachi's uitspraak dat God een afkeer heeft van echtscheiding, dat Hij niet weten wil van ontrouw aan de oorspronkelijke huwelijkspartner (Mal.2:13-16). In overeenstemming hiermee is Christus' uitspraak uit Mat.19:6b: 'Wat God samengevoegd heeft, scheid de mens niet'. Uit deze formulering blijkt: vóór het zo ver is, is er altijd nog een weg terug. Maar als een man en een vrouw zich aan elkaar gehecht hebben en metterdaad één leven leiden, dus als je getrouwd bent, dan is op die situatie van toepassing: wat God langs deze weg hééft samengevoegd, mag je niet scheiden. Een nietig mens mag het niet wagen de eenheid kapot te maken die de Maker en Heer van alles gevormd heeft, op wat voor redelijk lijkende gronden ook.

Deze uitspraak van Christus is algemeen geldig. Toch wordt aan deze algemene geldigheid vaak afgedaan: 'Goed', beweert men dan, 'meestal is waar dat een echtpaar door God verenigd is maar er zijn uitzonderingen. Het komt voor dat een huwelijk op een uiterst wankele basis is gesloten en mee als gevolg daarvan ontaardt in één langdurig kat-en-muis-spel. Van zo'n verbintenis kun je toch niet zeggen dat God die tot stand heeft gebracht en daarom onverbreekbaar heeft verklaard?'

Als we Mat.19 lezen, kunnen we er niet onderuit: wat daar gezegd wordt, is niet slechts van toepassing op bepaalde huwelijken, op verbintenissen die een hecht fundament hebben en ook verder redelijk van kwaliteit zijn. Christus heeft het over alle officiële huwelijken zonder onderscheid: man en vrouw trouwen en het is pas de dood die hen van elkaar scheidt.

d Haalbaar?

Dat is inderdaad zo op het oog geen aantrekkelijke boodschap. Christus' leerlingen reageerden hierop dan ook heel verschrikt: 'Als de verhoudingen tussen man en vrouw zo liggen, kun je beter niet trouwen' (Mat. 19: 10). Zo is het toch? Ontbreekt echtscheiding als mogelijke ontsnappingsweg, dan kan een huwelijksband verworden tot een knellende dwangbuis.

Een begrijpelijke reactie. We moeten namelijk bedenken dat Christus hier in feite weer de norm laat gelden die thuishoort bij het paradijs. Vandaar dat Hij tegen zijn geschrokken leerlingen zei: 'Voor mijn woord over het onverbreeklijk-zijn van het huwelijk staan alleen zij open wie God dat geeft'. Waren we op onze eigen kracht en welwillendheid aangewezen, dan was het dwaas een dergelijke onverbreeklijke relatie aan te gaan. We kunnen dit alleen opbrengen omdat we niet alleen staan: God staat naast ons. Onder invloed van zijn Geest krijgen we de mogelijkheid naar Gods geboden te leven. Vandaar dat bij een kerkelijke huwelijksbevestiging na het ja-woord van het bruidspaar een zegenspreuk wordt uitgesproken. M.a.w., al kan een bruidspaar helemaal niet overzien wat hen te wachten staat, ze kunnen elkaar toch met een gerust hart het ja-woord geven. Met God aan hun kant gaan ze geen onzekere toekomst tegemoet.

Ondertussen is waar dat ook in een christelijk huwelijk lang niet alles oplosbaar is. Evengoed daarin kan men doodlopen, zonder dat er een begaanbare weg terug is. Het valt niet mee binnen je huwelijk in zo'n uitzichtloze situatie te verkeren. Een christen zal zich dan 'snijden ter wille van Gods koninkrijk' (Mat.19:12c). D.w.z., hij/zij zal niet de weg van de minste weerstand kiezen door apart te gaan wonen en/of te gaan scheiden, want dat erkent hij/zij als in strijd met Gods gebod (1 Kor.7:10,11c). In plaats daarvan blijft die persoon de band met de ander handhaven, al bestaat er voorgoed een afstand tot die ander en is de fleur van het huwelijk er grotendeels af. Je kunt nu eenmaal beter beknot worden in je mogelijkheden, ook om gelukkig te zijn, dan dat je je tegen Gods geboden verzet.

8.3 Conclusies voor de praktijk

Het kan lijken dat deze goddelijke norm voor het huwelijk wel benauwend móet zijn. Toch is dat niet Gods bedoeling. Door gehuwden op te dragen elkaar levenslang trouw te zijn, prest Hij hen in feite optimaal aan hun relatie te blijven werken. Ga je met elkaar om, met in je achterhoofd de gedachte dat je eventueel altijd nog kunt scheiden, dan kon je je wel eens al te snel bij de problemen neer gaan leggen. Maar als je je voor altijd aan elkaar verbonden weet, kun je je het eigenlijk niet veroorloven moeiten onopgelost te laten. Je bent haast wel gedwongen weer dichterbij elkaar te komen. Kortom, de hier besproken goddelijke norm vormt een geweldige stimulans om op een positieve manier met je huwelijk bezig te blijven. Als getrouwen kun je daarom blij zijn met deze opdracht van de Heer.

Maar als je huwelijkssituatie uitzichtloos blijft, wat dan? In dat geval is trouw-blijven inderdaad een uiterst zware opgave. Toch betekent dit nog niet dat je dan alleen maar te beklagen bent. Want wie gelooft, beseft dat God bij gehoorzaamheid aan Hem iets gróots met hem/haar voorheeft: een eeuwig leven vol harmonie met alles en iedereen. Daaraan gelovend hoef je zelfs in een doodgelopen huwelijk nog niet eens alle vreugde te verliezen.

8.4 Afspiegeling van Christus en zijn gemeente

Ook in dit opzicht kunnen getrouwden zich optrekken aan de verhouding tussen Christus en zijn kerk. Want het is voor geen misverstand vatbaar: lette Christus alleen op de kwaliteiten van zijn bruid, dan had Hij genoeg aanleiding haar te laten schieten. Op de kerk valt immers van alles en nog wat aan te merken. Op allerlei manier kan ze hindernissen opwerpen tussen zich en haar man. Toch laat Christus de kerk niet los: een groot geluk voor ons, want dat betekent onze redding. Nu wij als christen dagelijks voordeel hebben van deze trouw van Christus, onze bruidegom, zouden we dan in de soortgelijke verhouding van ons huwelijk achterblijven? Eén met Christus móeten we wel proberen even trouw aan onze huwelijkspartner te zijn als Christus is aan ons, zijn gemeente.

8.5 Soms toch echtscheiding

Er zijn hier twee situaties mogelijk:

a Overspel

Soms kan in een huwelijk sprake zijn van overspel. M.a.w., iemand gaat in z'n/haar ontrouw zo ver dat die zelfs z'n/haar lichaam aan een derde geeft. Wie zich daaraan schuldig maakt, heeft z'n/haar huwelijk in feite metterdaad ontbonden. Het ligt helemaal aan de andere partij, of er nog van voortzetting sprake kan zijn. In elk geval heeft de bedrogen partij het recht de door de overspelige veroorzaakte scheiding om te zetten in een officiële scheiding; ook kan die eventueel een nieuw huwelijk sluiten (Mat.19:9 kan nml. positief zo gelezen worden: 'Wie z'n partner wegzendt om diens hoerij en een ander trouwt, pleegt geen echtbreuk').

Na scheiding-wegens-overspel is het huwelijk uiteraard ook ontbonden voor de overspelige, maar die kan pas weer trouwen/getrouwd worden als die werkelijk berouw heeft over z'n/haar wandaad.

Evengoed wat dat betreft kan er overeenkomst bestaan met de relatie van Christus tot de kerk. Ook die kan volledig opgebroken worden, namelijk als de kerk haar eigen verlangens volgt en zo verwordt tot hoer. Blijft ze bij deze keuze, dan maakt Christus op een gegeven moment de band met haar tot een afgedane zaak en wordt een trouwe rúst van de gemeente zijn bruid.

b Ontwrichting

Soms is er sprake van ontwrichting van een huwelijk, zonder dat er overspel bij te pas komt. M.a.w., man en vrouw kunnen op geen enkele manier meer in harmonie met elkaar samenleven. Dan hebben ze toch niet het recht apart te gaan wonen en/of te gaan scheiden (zie bij 7.2), want dan zou de een de ander in gevaar brengen dat die een nieuwe relatie/nieuw huwelijk aangaat en zo overspel gaat plegen (Mat.5:32; 19:9; Luc.16:18).

Is een dergelijk echtpaar toch apart gaan wonen en/of gaan scheiden, dan moeten ze:

- of zich met elkaar verzoenen door weer in vrede met elkaar samen te gaan wonen (1Kor.7:11b);
- of ongetrouwd blijven (1Kor.7:11a); een nieuw huwelijk zal in dit geval voor God immers overspel/echtbreuk betekenen.

Hieruit blijkt dat er op een gegeven moment in berust moet worden als een man en vrouw zich van elkaar losgemaakt hebben (als dit benedenmaatse gedrag tenminste niet uitwaaiert op een breder terrein). Ondertussen blijft voor hen gelden dat ze volgens Gods recht nog altijd met elkaar getrouwd zijn.

a-b Indamming van het kwaad

Uit dit onderdeel kunnen we afleiden: Christus en de apostel Paulus rekenen met de mogelijkheid dat er onder gelovigen situaties bestaan waarin (een van) de huwelijkspartners zich onvoldoende laat bezielen door de Geest. In zo'n geval wordt een gedragslijn toegelaten die niet in overeenstemming is met de regel uit het paradijs (zie 8.2) maar toch veel strakker is dan veel mensen willen. M.a.w., het kwaad wordt als een realiteit erkend die niet zomaar uit te bannen is. Wel wordt het kwaad zoveel mogelijk ingedamd. De bij a-b vermelde gedragslijn moeten we dus zien als de maximum-ruimte die aan gelovigen-in-een-gebroken-wereld geboden kan worden om in het geval van overtreding van het zevende gebod nog enigszins in de buurt van de regel uit het paradijs te blijven.

[CvdL 2017: Al geruime tijd vind ik dat ik met deze benadering onvoldoende rekening houdt met de onmacht en onwil van mensen. Daarbij past een ruimhartiger omgaan met de optie van scheiden en hertrouwen, zie mijn ND-artikel d.d. 08-11-2000 (op m'n site www.corvanderleest.nl te vinden in de rubriek 'Publicaties-Artikelen'). In het bovenstaande blijf ik waardevol vinden dat de nadruk wordt gelegd op de opdracht tot trouw. Echtscheiding is niet zomaar een optie maar een kwestie van noodweer.]

9 Een huwelijk moet een werkelijke gemeenschap vormen

9.1 Een tegenwoordige benadering

Vandaag komt het vaak voor dat liefdesverhoudingen een betrekkelijk vrijblijvend karakter hebben. Men geeft zich maar tot op zekere hoogte aan elkaar en behoudt zo de emotionele ruimte om vrij gemakkelijk van de ander los te komen. Vaak wordt dit nog verdedigd ook: 'Alleen wie zelfstandig blijft, kan echt vrij en blij zijn.' Niet voor niets worden onze jaren aangeduid als het 'ik-tijdperk'. Men is nog al eens vóór alles op zichzelf gericht, zodat er haast alleen oog voor de ander is voor zover die voor het 'ik' bruikbaar is. Een dergelijke egoïstische opstelling bevordert oppervlakkigheid in de relaties.

Daarnaast zijn er mensen die door het hand over hand toenemen van het aantal echtscheidingen onzeker zijn geworden en zich daarom afvragen: 'Is het nog wel verstandig je gevoelsmatig al te zeer aan een ander te verbinden? Het kan immers gebeuren dat het kapot gaat tussen jou en die ander. Wat een geestelijke klap loop je dan niet op. Met het oog daarop is het eigenlijk beter je hart helemaal niet of hoogstens voor een beperkt deel in je relatie te investeren.'

Tenslotte kan het een kwestie van onmacht zijn dat mensen niet verder komen dan tot een vrij losse binding. Want mogelijk hebben ze op dit punt teleurstellende ervaringen achter de rug. Wie thuis als kind bijvoorbeeld geen werkelijke liefde heeft gezien en ondervonden, zal als volwassene ook maar moeilijk tot echt liefhebben in staat zijn.

9.2 De bijbelse benadering

a Odracht tot liefde

Gehoord Gods geboden mogen getrouwen er eigenlijk geen vrede mee hebben als ze betrekkelijk los met elkaar verbonden zijn. Natuurlijk, het is prijzenswaard als je als man en vrouw voorgoed bij elkaar blijft en intimiteiten met anderen nalaat. Maar daarmee kun je niet volstaan, want dan zou je verbintenis slechts een lege vorm zijn. Als christen kun je je dat niet veroorloven. Niet voor niets worden getrouwen in de Bijbel opgedragen elkaar lief te hebben (Ef.5:25,28,33; Kol.3:19).

b Is liefde alleen een gevoel?

Dat klinkt ons wat vreemd in de oren: 'Je houdt spontaan van elkaar of niet. Je kunt jezelf niet tot liefde dwingen.' Deze benadering lijkt heel aannemelijk. Ondertussen gaat die ervan uit dat liefde alleen maar een gevoel is. Als dat waar was, zou het inderdaad moeilijk zo niet onmogelijk zijn jezelf over te halen de ander (weer) lief te hebben. Maar dan kwamen de meeste huwelijken vroeg of laat in een gevaarlijke situatie te verkeren. Want hoe vaak gebeurt het niet dat de oorspronkelijke genegenheid tussen man en vrouw verzwakt of zelfs verdwijnt. Misschien ben je je huwelijk begonnen onderwijl je in vuur en vlam voor elkaar stond. Maar ben je eenmaal getrouwd, dan heeft ieder zo z'n/haar eigen leven, met als mogelijk gevolg dat het gloedvolle begin een vage herinnering wordt.

Ook kan het door jarenlange omgang met elkaar gaan blijken hoe weinig je gemeenschappelijk hebt. Je kunt gaan vereenzamen in je huwelijk en zelfs vijandig tegenover elkaar komen te staan.

Moet je je bij dit vaak onvermijdelijke met berusting neerleggen? Of heb je het recht weg te gaan om eventueel met een ander een nieuw begin te maken, in de hoop dat deze wederzijdse liefde langer blijft?

Deze vragen komen boven als liefde slechts een gevoel zou zijn dat al of niet spontaan bij je aanwezig is.

c Liefde is: elkaar van dienst zijn

In de Bijbel is het liefhebben van iemand veel meer dan dat je emotioneel erg veel om iemand geeft. Het houdt vooral dit in dat je iemand metterdaad toegewijd bent zonder daar persoonlijk voordeel bij na te streven. Je bent iemand van dienst en wil er niets voor terug hebben. Uiteraard gaan daarmee gewoonlijk allerlei gevoelens van liefde gepaard, maar het eerste zijn de liefdevolle daden. Daarom is het een haalbare zaak dat we opgeroepen worden elkaar lief te hebben.

Hiermee toont de Bijbel dat die oog heeft voor de harde werkelijkheid. De Heer weet hoe kwetsbaar de liefdesgevoelens tussen huwelijkspartners zijn en hoe de daadwerkelijke toewijding aan elkaar nooit automatisch door de jaren heen standhoudt. Maar Hij weigert daarin te berusten. Zoals altijd wil Hij de macht van het kwaad inperken, in dit verband door getrouwen te bevelen elkaar lief te hebben. Daarmee spoort Hij man en vrouw dus vóór alles aan - hebben we nu gezien - om met woorden en daden wat voor elkaar te betekenen - onafhankelijk van de eventuele gevoelens die ze voor elkaar hebben. Niet dat die gevoelens er niets toe doen. Maar het eerste is een goede inzet voor elkaar. En het kan haast niet anders of dit gaat vroeg of laat gepaard met de nodige positieve gevoelens voor elkaar.

9.3 Conclusies voor de praktijk

Gehoord Gods opdracht moeten getrouwen er zich dus voor inzetten dat ze niet slechts formeel maar metterdaad een wederzijdse band met elkaar hebben. Als christen heb je niet het recht je relatie te laten versloffen, zodat je in je huis als hotelgasten aan elkaar voorbij leeft. En je hebt helemaal geen ruimte vijandig tegenover elkaar te staan. In plaats daarvan moeten getrouwen elkaar van dienst zijn. Dat is niet gemakkelijk. Allereerst niet omdat de gevoelens van liefde mogelijk min of meer zijn gaan ontbreken. Daar komt nog bij dat iedereen wat z'n eigen aard betreft nog al zelfzuchtig is en erop uit om zich egoïstisch te laten gelden.

Daar moet je tegenin gaan, zodat je ermee ophoudt allereerst op te komen voor je eigen verlangens en ideeën, op welk gebied ook. Niet 'nemen' maar 'geven' is het parool in het christelijk huwelijk. Daarvoor is het nodig dat man en vrouw belangstelling hebben voor elkaars bezigheden, elkaar daarin raadgeven en bemoedigen. Ook verder moeten ze de tijd en energie opbrengen om naar elkaar te luisteren, met elkaar te praten en om allerlei ander nuttigs voor de ander te doen.

Zo blijkt ook hier weer dat Gods normen voor het huwelijk beslist niet bedoeld zijn om het ons benauwd te maken. Daardoor wil de Heer ons dwingen dat we de mogelijkheden die ons in ons huwelijk gegeven zijn, tot het uiterste benutten.

9.4 Afspiegeling van Christus en zijn gemeente

Evengoed op dit punt moet een christelijk huwelijk de relatie Christus-kerk uitbeelden. En Christus wist wat dienen was. In zijn liefde voor zijn bruid, de gemeente, is Hij tot het uiterste gegaan: Hij heeft zichzelf voor ons laten terechtstellen (Ef.5:25).

Maar dan kunnen christenen in hun huwelijk niet achterblijven. Om je wederzijdse liefdesband in stand te houden moet je als getrouwde je vergaand voor de ander inzetten. Het zal waar zijn: die ander maakt het er vaak naar dat jij er genoeg van hebt met je huwelijk bezig te zijn.

Maar dan moet je maar aan Christus denken, hoe ver Hij met zijn liefde is gegaan. En op het ogenblik zet Hij zich vanuit de hemel nog altijd voor ons in. En maar goed ook, want zijn gemeente is Hem van zichzelf allesbehalve toegegaan. Toch wordt Hij niet moe haar telkens te vergeven. Zo geeft Hij ons elke keer weer de gelegenheid met een schone lei te beginnen.

Nu wij allemaal van die vergeving leven, kunnen we er niet onderuit tegenover onze huwelijkspartner vergevingsgezind te zijn; die moet telkens de kans krijgen met het oude af te rekenen. En hebben we zelf schuld, dan moeten we het goed durven te maken.

Maar daarvoor is het nodig dat er wederzijds diepgaand contact bestaat binnen het huwelijk. Ook de kwaliteit van de band tussen Christus en de kerk is niet vanzelf aanwezig. Om die te bereiken is er een druk verkeer tussen Christus en de kerk. Hij laat via de Bijbel zijn woorden horen en laat die met behulp van zijn Geest op de gelovigen inwerken. Omgekeerd stellen zij zich voor Hem open door naar Hem te luisteren, terwijl ze zich via hun gebed uitspreken. Alleen door dit wederzijdse contact blijven Christus en zijn gemeente elkaars bruidegom en bruid.

Op dezelfde manier kunnen getrouwen er niet zonder dat ze elkaar aandacht geven.

Kortom, in navolging van Christus moet een getrouwde man/vrouw alles op alles zetten om in elk geval van zijn/haar kant warmte in zijn/haar huwelijk te brengen.

10 Huwelijk en kinderen

10.1 De bijbelse kijk op het krijgen/hebben van kinderen

De komst van een kind is het mogelijke gevolg dat God aan het hebben van seksuele gemeenschap verbonden heeft; anders gezegd: die gemeenschap is erop aangelegd dat ze uitmondt in het ontstaan van nakomelingen. Ik formuleer opzettelijk voorzichtig, want de voortplanting ligt wel in het verlengde van de gemeenschap maar elke gemeenschap hoeft nog niet tot voortplanting te leiden. Die twee zijn beslist niet onscheidbaar met elkaar verbonden. Al vindt er geen enkele menselijke ingreep plaats, de meeste keren dat man en vrouw vergaand lichamelijk contact hebben, blijft dat zonder tastbare uitwerking. Dat is kennelijk zo door God gewild. De seksuele omgang heeft nu eenmaal een zelfstandige waarde in een verbintenis van man en vrouw, ook afgezien van de voortplanting. Die omgang is een lichamelijke uiting, een bezegeling van de bestaande liefdesband.

Dat maakt meteen duidelijk dat het onjuist is te menen dat het verwekken van kinderen het eerste doel van het huwelijk is. Dan zou een kinderloos huwelijk geen volwaardig huwelijk zijn omdat het niet zou beantwoorden aan z'n voornaamste opzet. Blijkens Gen.2:18,20 is het hoofddoel van het huwelijk juist dat man en vrouw elkaar van dienst zijn. De voortplanting komt pas op het tweede plan. Dus ook al ontbreken er kinderen, een huwelijk kan dan terdege recht doen aan het belangrijkste doel, namelijk dat man en vrouw elkaar metterdaad bijstaan.

Intussen is het een feit: al hebben huwelijk en voortplanting niet alles met elkaar te maken, er ligt wel een verbinding. Maar wat is nu het doel van het krijgen van kinderen?

We zeggen het vaak zo: je bent als echtpaar uit op het krijgen van kinderen omdat het jou móóí lijkt die te hebben. Inderdaad beleef je veel plezier aan hen, wat voor leeftijd ze ook mogen hebben. Bij het grootbrengen van je kinderen moet je wel veel verdriet en ergernis verwerken maar meestal blijft de vreugde over hen overheersen. Op allerlei manier kun je wat aan hen kwijt en bieden ze jou ook van alles. Daarom spreekt het ons vaak aan als in Ps.127 en 128 kinderen een geschenk van God worden genoemd, een blijk van zijn zegen.

Maar er valt meer te zeggen. Mee via onze voortplanting wil God mensen in deze wereld krijgen die Hem toegegaan zijn. Het is waar, vele kinderen van gelovigen gaan bij het ouder-worden niet tot eer van God leven. Maar velen van hen toch ook weer wel. Verder zijn er kinderen van ongelovigen die later toch voor Christus kiezen. Daar is het God om begonnen. Hij wil nu al mensen op aarde hebben die in afhankelijkheid van Hem leven. En zo wil Hij meteen het aantal burgers compleet krijgen dat bestemd is voor zijn toekomstig rijk op de nieuwe aarde. Om dat te bereiken schakelt Hij ook echtparen in. Alleen al door hun lichamelijke vruchtbaarheid mogen ze vruchtbaar zijn voor Gods koninkrijk.

Met betrekking tot het krijgen van kinderen moeten we dus verder kijken dan onze eigen belangen: we moeten oog hebben voor Gods bedoeling. Vanwege zijn bedoeling heeft God getrouwen van het allereerste begin af dan ook de opdracht gegeven om, voor zover ze kunnen, kinderen te krijgen (Gen.1:28; 9:1; vergelijk 1 Tim.2:15; 5:14). Het voldoen aan die opdracht is niet alleen een moeten. Gezien Gods bedoeling hiermee is het voor ons juist een voorrecht die opdracht uit te voeren. Want het is toch wat dat ons vermogen tot voortplanting door God wordt ingeschakeld om zijn doelstelling te bereiken: de completering van het aantal mensen dat in afhankelijkheid van Hem leeft.

Uit dit alles moeten we concluderen: wie trouwen moeten ook in dat opzicht hun verantwoordelijkheid aanvaarden, namelijk dat ze in principe kinderen kunnen en willen krijgen. Dat wil niet zeggen dat getrouwen verplicht zijn zich onbeperkt voort te planten. Zoals elke opdracht van God moeten we ook deze met wijs beleid uitvoeren. Daartoe zijn we ook in staat want getrouwen hebben van God de mogelijkheid gekregen om in hun huwelijk de komst van kinderen met opzet te laten uitblijven.

Nu dat zo is, moeten we goed weten hoe we van die mogelijkheid gebruik maken. Maar dan is het wel zaak dat we door onze argumenten tegen het krijgen van kinderen ons niet van onze opdracht afmaken.

10.2 Onbijbelse argumenten tegen het krijgen van (meer) kinderen

Het gros van de mensen lijkt de mening toegedaan dat je het hier helemaal zelf voor het zeggen hebt, zonder dat je tegenover iemand ook maar enige verantwoording schuldig bent: 'Natuurlijk laat je je door van alles van buitenaf beïnvloeden maar uiteindelijk maak je in eigen persoon uit of je kinderen wilt hebben en hoeveel.' De argumenten die tegen het krijgen van (meer) kinderen worden aangevoerd zijn verschillend van karakter:

a Van elkaar genieten

Het ene echtpaar kiest, al of niet voorlopig, voor een kinderloos huwelijk, bijvoorbeeld omdat ze van elkaar willen genieten, omdat de vrouw verder wil studeren of buitenshuis wil blijven werken, omdat ze samen van alles willen ondernemen (reizen, een verzameling aanleggen, enzovoort).

Op deze manier wordt het krijgen van kinderen kennelijk gezien als een soort hobby waar de één wel en de ander niet voor kiest. Door deze benadering worden in feite de eigen liefhebberijen doorgezet ten koste van Gods opdracht tot en bedoeling met het krijgen van kinderen.

b Angst voor zelfbeperking

Een ander echtpaar kiest voor kinderloosheid of voor een heel beperkt aantal kinderen omdat ze bang zijn dat ze anders in hun bewegingsvrijheid en in hun mogelijkheid tot luxe of ontspanning beperkt worden.

Ik kan dat alleen maar zien als een zelfzuchtige overweging die nooit steekhoudend is om zich te kunnen onttrekken aan de opdracht tot kinderen krijgen.

c Onvoldoende aandacht en welvaart

Er zijn er ook die het kinderaantal tot één of twee beperken met het argument dat ze bang zijn hun anders onvoldoende aandacht te kunnen geven en/of materieel niet genoeg te kunnen bieden.

Het is een misverstand te menen dat voor elk volgend kind de aandacht voor de al aanwezige kinderen onvermijdelijk evenredig vermindert. Als je kinderen aandacht geeft, doe je dat vaak niet individueel maar groepsgericht. Trouwens, voor kinderen is het goed dat ze niet alle aandacht krijgen; eveneens in dat opzicht moeten ze leren delen. Voor hun vorming is het ook verder beter meerdere broers en zussen te hebben dan één of geen, terwijl een groter aantal door hen meestal als plezieriger wordt ervaren.

Verder is in Nederland de angst ongegrond dat je bij meerdere kinderen hun materieel te weinig zou kunnen bieden. Trouwens, voor hun vorming is het helemaal niet noodzakelijk, eerder schadelijk, als je hen wat spullen betreft in de watten legt; dat doodt hun creativiteit en werkt verveling in de hand.

d De toestand in de wereld

Verder zijn er echtparen die afzien van kinderen of aan een heel klein aantal de voorkeur geven uit angst voor de toestand in de wereld en voor wat er allemaal nog kan gebeuren. Ze willen hun mogelijke kinderen dus allerlei ellende besparen.

M.i. is van de tot nu toe genoemde dit argument het meest begrijpelijk en ook het meest te respecteren. Want de situatie in de wereld ziet er ook bijzonder dreigend uit: de natuur wordt in een ijselijk tempo ontluisterd, met alle mogelijke fatale gevolgen van dien; de grondstoffen worden door het hebzuchtige Westen met een sneltreinvaart verbruikt; en alleen al gelet op de griezelige bewapening ziet alles er ook politiek gezien allerm minst geruststellend uit. Het is waar, een echtpaar weet nooit in hoeverre hun kind daarvan het slachtoffer wordt. Maar dan blijft altijd de onzekerheid daarover bestaan. Het enige wapen daartegen is het vertrouwen op God met zijn beloften. Uiteraard, dat vrijwaart kinderen niet voor alle mogelijke ellende. Wel kunnen we door Gods beloften er zeker van zijn dat Hij ons altijd blijft vasthouden en veilig op onze bestemming brengt.

e Onzekerheid over de eigen verbintenis

Tenslotte durven echtparen het soms niet aan kinderen te krijgen omdat ze niet zeker zijn van zichzelf en/of van elkaar. M.a.w., ze twijfelen aan de kwaliteit en duur van hun verbintenis en daarom twijfelen ze er ook aan of ze hun eventuele kinderen wel goed kunnen opvoeden.

Op zich is dat een serieus argument. Want inderdaad heeft de aard van een huwelijk veel, zo niet alles te maken met de aard van de opvoeding. Je doet er dan ook als getrouwd verkeer aan als je op dit gebied maar raak doet. Ondertussen blijft de vraag wat je met die onzekerheid aan moet. Als ongelovigen daarin blijven steken, is dat te begrijpen. Maar gelovigen hebben Gods normen en beloften. Niet dat daardoor al hun aarzelingen zullen verdwijnen, maar met behulp daarvan krijgen ze voldoende houvast in handen om hun onzekerheid te overwinnen en hun taak onder ogen te zien.

10.3 Bijbelse argumenten tegen het krijgen van (meer) kinderen

Van de bij 10.2 genoemde argumenten moet gezegd worden dat we ons daarmee van de opdracht tot het krijgen van kinderen afmaken. Als we het komen van kinderen tegengaan, mogen daarvoor onze andere plannen, onze gemak- en hebzucht, onze goede bedoelingen, onze angst niet het motief zijn. Want in dat geval vormen onze argumenten een dekmantel waarachter uiteindelijk onze ònwil schuilt tegenover Gods opdracht. Het enige zinnige argument om van (meer) kinderen af te zien is, dat andere opdrachten die God ons eveneens gegeven heeft, daardoor in gedrang zouden komen.

a De situatie van de vrouw of man

Het kan zijn dat vanwege de lichamelijke en/of geestelijke situatie van de vrouw of man (voorlopig) van (meer) kinderen wordt afgezien. Dat is wettig, want allereerst heeft iedereen de taak zichzelf met z'n geestelijke en lichamelijke kant goed te 'beheren'. Lichamelijke en/of geestelijke overbelasting door een taak is soms onvermijdelijk als je al met die taak belast bent en je je daar niet verantwoord aan kunt onttrekken. Maar iets nieuws op je nemen terwijl je weet dat dat eigenlijk niet kan, is onverantwoord tegenover jezelf. Ook is het onjuist ten opzichte van de taak die je al hebt. Het krijgen van (meer) kinderen mag het een vrouw/man niet onmogelijk maken om haar/zijn al bestaande werk goed te kunnen verrichten.

Natuurlijk valt het moeilijk met volledige zekerheid te zeggen wanneer iemands lichamelijke en/of geestelijke spankracht overschreden wordt. Zelfs van doktersvoorschriften blijkt achteraf soms dat ze te haastig zijn gegeven. Via intensieve gesprekken zullen man en vrouw er voor zichzelf duidelijkheid over moeten krijgen, wat in hun situatie verantwoord is.

Daarbij moeten ze ook Gods belofte in rekening brengen, namelijk dat Hij zorg draagt voor zijn kinderen. Die goddelijke belofte wordt wel eens gebruikt als argument dat je dus nooit reden hebt regelend op het kinderaantal in te grijpen: 'Vertrouw maar op God en de rest moet je aan Hem overlaten.' Dat is pertinent onjuist. Zoals altijd geldt ook hier: wil je kunnen rekenen op Gods belofte, dan zul je eerst je eigen verantwoordelijkheid moeten kennen. Het blijft dus noodzakelijk dat je als man en vrouw eerst zelf tot de conclusie komt of het krijgen van (meer) kinderen gelet op de vrouw of man wel kan. Maar dan moet je niet menen dat daarover 100% zekerheid nodig is. Voldoende is dat je het verantwoord vindt. Want over zo'n besluit kun je Gods zegen vragen. En mocht je daarbij nog twijfels en aarzelingen hebben, dan kun je die in Gods hand leggen. Gelukkig hoeven we niet alles zelf in de hand te hebben.

b Een gehandicapt kind

Het is ook voorstelbaar dat een echtpaar van meer kinderen afziet omdat het aanwezige gehandicapte kind te veel aandacht en energie vraagt. In dat geval gaat weer de al aanwezige taak voor boven een uitbreiding van die taak. Overigens kun je je afvragen of een volgend kind in deze situatie niet heilzaam kan werken: door z'n aanwezigheid kan het mogelijk voorkomen dat z'n ouders te veel betrokken zijn op het gehandicapte kind.

c Kans op gehandicapte kinderen

Te billijken lijkt het me ook dat ouders besluiten (voortaan) van kinderen af te zien als er bij hen een heel grote kans bestaat dat ze ernstig gehandicapte kinderen zullen krijgen. Als God je onverhoeds een gehandicapt kind geeft, zul je dat moeten aanvaarden en zul je je met liefde voor hem/haar moeten inzetten. Iets anders is: het tot een zwangerschap laten komen terwijl je van tevoren er haast zeker van bent dat het kind ernstig gehandicapt zal zijn. Dáártoe heeft God geen opdracht gegeven (evenmin om kinderen te krijgen van wie haast bij voorbaat vaststaat dat ze algauw van honger en ellende zullen omkomen, zoals in bepaalde gebieden van de Derde Wereld - vul ik aan).

d Te beperkte materiële mogelijkheden

Tenslotte kan het voorkomen dat je materieel gezien geen mogelijkheid hebt voor meer kinderen en/of dat je woning beslist te klein is zonder dat je je een ruimere woning kunt veroorloven. Ik kan me voorstellen dat dergelijke argumenten in bepaalde omstandigheden steekhoudend zijn om ervoor te kiezen gezinsuitbreiding tegen te gaan. Tegelijk denk ik ook dat er in het tegenwoordige Nederland door hulpverlening van de overheid en/of van de kerk met enige moeite vaak wel een oplossing is te bedenken.

10.4 Middelen tegen het krijgen van (meer) kinderen

Als het besluit om (voorlopig) van (meer) kinderen af te zien verantwoord is, is het principieel gezien niet zo belangrijk meer welk middel je gebruikt om je besluit uit te voeren. Uiteraard, een middel dat abortus bedoelt op te wekken, is onaanvaardbaar. Ook is langdurige totale onthouding onjuist omdat man en vrouw het elkaar daardoor onmogelijk maken dat ze hun liefde via de coïtus uiten; daar komt bij dat de apostel Paulus waarschuwt voor mogelijke misstappen ten gevolge van zo'n totale onthouding (1 Kor.7:5c).

Maar voor de rest kan geen enkel ander middel bij voorbaat afgewezen worden. Voor elk daarvan valt op persoonlijke en medische gronden veel voor en veel tegen te zeggen, waarom de één voor dit en de ander voor dat zal kiezen. Drie voorbeelden:

a De anticonceptiepil

Dit middel levert nagenoeg volledige zekerheid dat zwangerschap wordt voorkomen. Een nadeel is dat deze pil wel erg vergaand ingrijpt op het lichamenlijk functioneren van de vrouw, met wie weet wat voor mogelijke schadelijke gevolgen. Een bezwaar is ook dat de man helemaal niet mee tilt aan deze last.

b Periodieke onthouding

In deze tijd is het niet overbodig op te merken dat ook deze methode eventueel in aanmerking moet komen. Ertegen pleit dat het vaak geen sluitend systeem is en dat het zich via de coïtus uiten wel erg aan de kalender is gebonden. Ervoor pleit dat hier van beide partijen een zekere zelfdiscipline wordt gevraagd: een gezonde zaak, mee gelet op het woord dat getrouwen hun begeerten niet mogen botvieren maar maat moeten houden (1 Tess.4:4-5).

c Sterilisatie

Deze optie is tegenwoordig erg in de mode. Onzeker maakt dat nog niets over mogelijke schadelijke gevolgen bekend is. Verder is deze ingreep niet terug te draaien. Sterilisatie bij man of vrouw is dan ook alleen aanvaardbaar als werkelijk helemaal vaststaat dat kinderen krijgen in het geval van de persoon voor altijd onverantwoord is, dus ook als die man of vrouw na overlijden van de eerste partner een nieuw huwelijk zou sluiten.

Uit deze drie voorbeelden blijkt wel dat de keuze voor een bepaald middel ter voorkoming van zwangerschap afhangt van: de graad van zekerheid die nodig is; of men voorlopig of definitief van kinderen krijgen moet afzien; de mogelijke schadelijke gevolgen van het middel; of de gebruikmaking van het middel niet te veel voor rekening van één van beide partijen komt; of de persoonlijke inbreng niet te veel op de achtergrond raakt. Al deze factoren moeten tegen elkaar afgewogen worden om tot een keuze te komen die in de eigen situatie verantwoord is.

11 Eenheid in het geloof

Willen getrouwen aan de in 6-9 vermelde normen voor hun huwelijk voldoen, dan is het nodig dat ze één zijn in het geloof. Vandaar dat in de Bijbel wordt opgedragen 'in de Here' te trouwen (1 Kor.7:39c; verg. 2 Kor.6:14-16), d.w.z. man en vrouw moeten samen verbonden zijn met Christus. Ontbreekt dat voor een deel of zelfs helemaal, dan ontbreekt er iets fundamenteels aan dat huwelijk.

Jongeren vinden het soms maar gek als zo de geloofseenheid benadrukt wordt: 'Het belangrijkste is toch dat je hart naar elkaar uitgaat?' Natuurlijk, als je trouwt moet je van elkaar houden. Maar wil je aan elkaar blijven hechten, dan is er meer nodig: een gemeenschappelijke binding aan God. Want daardoor kunnen man en vrouw zichzelf en elkaar aanspreken op Gods geboden en beloften.

Dit betekent meteen dat je nooit met een willekeurig aardig iemand een verkering mag aangaan. Altijd vóór je gevoelsmatig en lichamelijk intiem met een ander wordt, moet je weten wat je qua persoon en dus ook op het punt van het geloof aan elkaar hebt. Daarmee bedoel ik niet dat je je per definitie op een afstand moet houden van een niet-christelijke jongen/meisje. Als je die bijzonder aardig vindt, kun je met hem/haar best contact leggen. Maar zolang het wat het geloof betreft onduidelijk is waar je met die ander aan toe bent, moet je het nalaten je door intimiteiten al te hecht aan hem/haar te binden. Blijkt die ander niet of nauwelijks naar God toe te groeien, dan zal dat een breukpunt voor je relatie moeten zijn. Kun je een dergelijke opstelling niet aan, dan is het inderdaad geraden aan zoiets zelfs niet te beginnen.

Die aanvankelijke terughoudendheid is in mindere mate ook geboden, als je een verkering aangaat met een kerkgeno(o)t(e). Onder ons zijn ouders meestal gerustgesteld als je kunt vertellen: 'Ja hoor, m'n vriend(in) is van de kerk.' Vergeten wordt dan dat er zich in de kerk ook schijngevolgen en zelfs ongelovigen ophouden. Dus evengoed als je binnen de kerk verkering aan het krijgen bent, is het zaak eerst te weten hoe die ander eigenlijk is, o.a. in de relatie met God, vóór je je al te zeer gaat hechten.

Dit alles onderstreept nog eens extra hoe onverstandig het is als je het lichamelijke zou laten overheersen ten koste van het leren kennen van elkaar als persoon (zie daarover 5.2.b). Want uitgerekend aan het geestelijke en dan weer vooral aan het geloof ontleent een huwelijk z'n spankracht om door alle ups en downs heen als een hechte eenheid te blijven bestaan. Anders gezegd: in de geloofseenheid ligt de toekomst van je relatie, want samen met Christus breng je het op je te houden aan Gods normen voor het huwelijk.

Daarom moet je aan die geloofseenheid doorslaggevende waarde hechten bij het aangaan van een verbintenis. Alleen dan kun je met recht Gods zegen erover vragen en kun je de toekomst van je verbintenis met vertrouwen tegemoet zien.

C De betrekkelijke waarde van seksualiteit en huwelijk

In het voorafgaande is aan de orde gekomen dat op verschillende plaatsen in de Bijbel de lof wordt gezongen op seksueel contact en op wat daarbij te pas komt. Ook over het huwelijk als zodanig wordt positief gesproken. Dan denk ik vooral aan wat de apostel Paulus in Ef.5:22-33 zegt. In dat gedeelte geeft hij getrouwen een ongekende opdracht mee: hun verbintenis moet (en mag!) een afspiegeling zijn van de band tussen Christus en zijn gemeente. Op deze beide elementen gelet mag je bijbels gezien stellen dat je als getrouwde bevoorrecht bent.

Is nu de keerzijde van deze stelling dat je als ongetrouwde beklagenswaard bent? Zo wordt het, vooral door getrouwen, wel vaak gezien. Zeker buiten de kerk vinden talloze mensen het zelfs belachelijk als iemand nog nooit met een ander seksuele ervaringen heeft opgedaan: 'Ter wille van je lichamelijke en/of geestelijke gezondheid moet je seksueel aan bod komen. Wie zonder dergelijke ervaringen leeft, komt fundamenteel te kort en is eigenlijk geen volledig mens'.

De Bijbel spreekt anders. Die bindt ons op het hart dat we het seksuele aspect van de mens in de juiste verhoudingen moeten zien. Zo is het nodig met de volgende drie overwegingen te rekenen:

12 Seksualiteit omvat meer dan seksueel contact

Als iemand zich om wat voor reden ook onthoudt van vrijen inclusief gemeenschap hebben, betekent dat beslist nog niet dat de seksualiteit volledig uit zijn/haar leven is gebannen en dus dat hij/zij als een 'ontsekt' wezen leeft. Onder seksualiteit valt ook wat ik nu maar even aanduid als erotisch. Daaronder versta ik dat je jezelf man/vrouw weet en dus dat je bij je omgaan met een vrouw/man die lichamelijk en/of geestelijk als iemand van de andere sekse beleeft, al of niet bewust. Dat heeft onvermijdelijk gevolgen voor je manier van doen. Tegenover iemand van de andere sekse gedraag je je veelal anders (milder, speelser, creatiever?) dan tegenover een seksegenoot. Vandaar dat zowel een mannen- als een vrouwengemeenschap vaak nare eigenschappen hebben en minder leefbaar zijn. Wil de onderlinge omgang kleur en fleur hebben, dan is erotisch noodzakelijk. Vergelijk in dit verband de opmerkelijk tere toon van de ontmoeting tussen Christus en Maria van Magdala (Joh.20:11-16). Je kunt zeggen dat niet alleen door een huwelijk maar tot op zekere hoogte al door gewone onderlinge omgang mannen en vrouwen elkaar aanvullen en zo van dienst zijn (verg. Gen.2:20).

Dat alles geeft aan dat ook een leven zonder enig daadwerkelijk seksueel contact beslist niet kleurloos hoeft te zijn. Je blijft man of vrouw. En als je ervoor open staat, ondervind je van deze gegevenheid allerlei vreugde.

13 Seksualiteit heeft een beperkte betekenis

Er zijn talloze mensen die seksueel niet aan hun trekken komen:

- Gemakkelijk hebben zij het die door hun geringe seksuele drang, hun karakter en/of drukke werkzaamheden niet tálen naar seksueel contact, laat staan naar een huwelijk.
- Moeilijk kunnen zij het hebben die om een onverklaarbare reden, tegen hun zin, toch alleen zijn blijven staan en die naar hun principiële overtuiging zo geen mogelijkheid tot seksueel contact hebben.
- Waarschijnlijk verkeren in een nog moeilijker situatie die niet trouwen kunnen omdat hun hart naar de eigen sekse uitgaat en die op grond van de Bijbel homoseksuele praktijken afwijzen.
- Uiterst zwaar zal het ook zijn voor hen van wie het huwelijk is vastgelopen en die daardoor in wat voor opzicht ook alleen zijn komen te staan, terwijl ze zich toch nog altijd door God aan de ander verbonden weten.

Voor de laatste drie categorieën zal het alleen-zijn inclusief het afzien van seksueel contact, moeilijk te verteren zijn. Hoeveel pijn moeten die personen niet verwerken dat allerlei persoonlijke wensen onvervuld blijven. Bovendien kunnen hun seksuele drang, hun verdere verlangen naar intimiteit alsook hun niet-christelijke omgeving hun danig in de weg zitten, zodat ze in de verleiding komen het niet meer zo nauw te nemen met de bijbelse normen. Alleenstaanden die zich dan toch aan die normen houden, kunnen zich door de Heer tekortgedaan voelen.

Het lijkt een schrale troost maar de Bijbel houdt ook deze mensen voor dat seksualiteit een beperkte betekenis heeft, en wel om twee redenen:

13.1 Het seksuele is ondergeschikt aan het religieuze

Wij vinden al gauw het belangrijkste in ons leven of we in allerlei opzicht aan onze trekken komen. Vooral persoonlijk geluk op seksueel gebied komt dan vaak als een van de voornaamste doeleinden naar voren om na te streven. Natuurlijk is waar dat het seksuele veelal een belangrijke plaats heeft in het leven. Maar het is onjuist al het andere daaraan ondergeschikt te maken, zoals tegenwoordig nog al eens lijkt te gebeuren. Want wat is in werkelijkheid het voornaamste? Het religieuze, d.w.z., de band met God, of we bij Hem in de gunst staan. Maar dat is alleen een feit als we ons schikken naar Gods wil. Daarvoor is allereerst nodig dat we niet met innerlijke weerzin maar met overtuiging gehoor geven aan Gods geboden - ook al doet ons dat soms bijzonder veel pijn.

Bovendien hebben wij, ook als we alleenstaand zijn, de taak er vrede mee te krijgen dat de Heer ons in de situatie heeft gebracht waarin we ons nu bevinden. Hoe moeilijk dat ook is, we moeten Gods bestuur hierin aanvaarden, met alle beperkingen die God ons dan mogelijk oplegt.

Van zulke gelovigen zullen de mensen wellicht zeggen dat ze er maar armzalig aan toe zijn. Mogelijk vind je als alleenstaande ook zelf dat je leven tot op zekere hoogte maar schraal is. Ondertussen mag je je gedragen weten door Gods onverdiende gunst. En dat feit weegt toch op tegen alles wat je op ander vlak misschien tekortkomt (verg. Ps.63:4a).

Daar komt nog wat bij: een alleenstaande die in zijn/haar situatie in gebondenheid aan God leeft, gaat een grootse toekomst tegemoet. Op dit moment mag het voor die persoon lijken dat die zich op een uitzichtloze weg bevindt. In vertrouwen op Gods beloften kan zo iemand ervan op aan dat die weg uiteindelijk aankomt in een luisterrijke wereld, waar gewoond wordt in Gods directe nabijheid. Wie ook op seksueel gebied de Heer trouw blijft, hem/haar staat dus iets te wachten dat ruimschoots opweegt tegen wat hij/zij nu missen moet (Rom.8:17-18).

13.2 Het seksuele heeft een voorbijgaande functie

Gezien de toekomst die ons te wachten staat waarschuwt de Bijbel ons ervoor niet op te gaan in dit leven als zouden we het van de dingen hiér moeten hebben. Zo doen niet-gelovigen; die zetten alles op de kaart van dit bestaan, en geen wonder: hierna verwachten ze niks zinnigs meer. In dat geval is het te begrijpen dat je veel, zo niet alles ervoor over hebt om hier je persoonlijke portie geluk binnen te halen (1 Kor.15:32). Maar als christen weten we dat er een groots vervolg komt. Dat moet voor ons een reden zijn dat we ons niet vastklampen aan de dingen hier (1 Kor.7:29-31).

Voor ons onderwerp houdt dat heel bepaald in dat we ervoor oppassen al te veel belang aan het seksuele te hechten. Als we ons daardoor toch laten beheersen, stellen we ons in feite met de rug op naar onze schitterende toekomst. Gelet op dat vervolg moeten we in staat zijn de waarde van het seksuele in proportie te zien.

En dat temeer omdat seksualiteit een voorbijgaande functie heeft en dus in de toekomst volledig zal ontbreken. Want volgens Christus zullen we t.z.t. op dit punt als de engelen in de hemel zijn (Mat. 22:30). Je zou kunnen zeggen dat deze toekomstige werkelijkheid haar schaduw vooruitwerpt. Mee daardoor is het nú al niet meer vanzelfsprekend dat voor het huwelijk wordt gekozen. Bijbels gezien is het daarom verkeerd zondermeer het huwelijk te verheerlijken ten koste van het ongetrouwd-zijn. De hoogste vervulling van de mens ligt niet in een bepaalde levensstaat.

Dat onderstreept nog eens extra hoe kortzichtig het is als we het haast onoverkomelijk vinden seksueel een en ander te moeten missen. Vanwege onze toekomst hebben we dan de verhoudingen uit het oog verloren. Het belangrijkste is immers wat eeuwig blijft en wat je totaal gelukkig maakt: het leven in het licht van Gods gunst.

14 Op het ongetrouwd-zijn kan een loflied gezongen worden

Over ongetrouwden wordt onder ons nog al een meewarig gesproken als mensen 'die overgebleven zijn'. Of we duiden ze heel denigrerend aan als 'oude vrijsters' en 'typische vrijgezellen'. Verder zien ouders het liefst dat hun kind aan de man/vrouw komt in plaats dat die op dit punt alleen blijft staan. Zelfs gebeurt het wel dat het huwelijk met zoveel woorden verheerlijkt wordt ten koste van het ongetrouwd-zijn.

Op deze manier wordt er eigenlijk van uitgegaan dat getrouwd-zijn het normale, het vanzelfsprekende is. Ook wordt gesuggereerd dat je alleen door een huwelijk volwaardig mens wordt of in elk geval in een sociaal aanvaardbare situatie zit.

Ongetwijfeld is waar dat ongetrouwden veel missen wat getrouwen wel hebben, vooral de mogelijkheid om door lichamelijke en geestelijke intimiteiten lief en leed met een ander te delen. Maar het omgekeerde is evengoed waar: dat getrouwen veel missen wat ongetrouwden wel hebben. Zo zijn ze op allerlei manier gebonden en wordt veel van hun tijd en energie opgeslokt door beslommingen, eigen aan een gezin. Uiteraard gaat dat ten koste van hun beschikbaarheid voor bezigheden die ze misschien zinniger vinden. Daar komt nog bij dat door de invloed van het boze hun huwelijk een beknotting van hun persoon en activiteit kan betekenen.

Om deze redenen is het kortzichtig het ongetrouwd-zijn minder te achten dan het getrouwd-zijn. Gelet op bepaalde praktische voordelen zingt de apostel Paulus zelfs luidkeels de lof op het celibaat. Het is toch waar: in het verband van een gezin kom je er vaak moeilijk toe uitgebreid bezig te zijn met bijbelstudie en gebed. Ook móet je je wel beperken in je inzet voor kerkelijk werk en voor je beroepsarbeid. Voor jou als getrouwde ligt de eerste taak die God je geeft nu eenmaal in je gezin. Geen kwaad woord daarvan maar het is wel een feit. Wat dat betreft kan het ongetrouwd-zijn veel vóór hebben. Ook al vergt het draaiende houden van je huishouding tijd, je bent wel meer beschikbaar. Je kunt gemakkelijker geschikte tijd vrijmaken voor de regelrechte verhouding tot God en voor activiteiten binnen de kerk. Ook heb je meer armslag voor het uitoefenen van je beroep en voor het dienstbaar zijn aan medemensen. Gezien dit alles wilde Paulus dat iedereen was als hij, want dan worden je allerlei beslommingen bespaard en kun je je met onverdeelde aandacht aan de Heer wijden (zie 1 Kor.7:28,32-35,38-40).

Deze uitspraken van de apostel leveren genoeg materiaal om de eenzijdige voorkeur die wij vaak voor het huwelijk hebben, terug te dringen. Huwelijk en celibaat zijn twee evenwaardige levensstaten. Allebei hebben ze zoveel aantrekkelijks dat daarop met goed recht het hoogste lied gezongen kan worden, zoals de Bijbel zelf doet in resp. Hooglied en 1 Korintiërs 7.

15 Slot

Uit 12-14 kan duidelijk zijn geworden dat de hoogste vervulling van de mens niet ligt in een bepaalde levensstaat. De situatie waarin God je, door zijn bestuur van je leven, gebracht heeft, moet je daarom aanvaarden. Dit onafhankelijk ervan of je (on)getrouwd-zijn je zwaar valt of vreugde verschaft. Want niet het streven naar geluk maar het toegedaan zijn aan God geeft de doorslag. Dan ben je in staat seksualiteit en huwelijk te relativeren, dus in relatie te brengen met God. In je trouw aan Hem ligt je hoogste vervulling. En als dat voldoende voor je leeft, kan het haast niet anders of vreugde is de grondtoon van je leven, zelfs tijdens pijnlijke ervaringen als getrouwde of ongetrouwde.